

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE JASENOVAC U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Ovaj Plan se radi za razdoblje od dvadeset godina. Međutim kako se očekuje da će se tijekom vremena pojaviti određeni problemi u prostoru, kako gospodarski tako i društveni, koje nije bilo moguće sagledati ovim Planom, predviđa se da će tijekom tih dvadeset godina biti potrebno napraviti određene izmjene i dopune Plana. Stoga se ovim Planom predviđa nekoliko novelacija Plana kako bi se uskladili ovim Planom postavljeni ciljevi s novim saznanjima i potrebama.

Predviđa se da će se svakih tri do pet godina, što je duljina planskih perioda novelacija u okviru ukupnog planskog perioda, biti potrebno izvršiti izmjene i dopune Plana.

Općina Jasenovac smještena je u pograničnom, jugoistočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije. Granica prema Bosni i Hercegovini ide istočno od naselja Tanac rijekom Unom, te dalje rijekom Savom.

Poseban značaj ovom prostoru daju pogranični položaj, rijeka Sava, koja prolazi cijelom južnom granicom Općine Jasenovac, Park prirode Lonjsko polje i vrijedna spomenička baština.

Rubni položaj u Sisačko-moslavačkoj županiji predstavlja ograničenje, ali i prednost u budućem razvoju Općine.

Ograničenja razvoja Općine Jasenovac se uglavnom odnose na:

- negativan demografski trend stanovništva;
- rubni položaj u Županiji (nedovoljnu prometnu povezanost sa sjedištem Županije u Sisku i sl.)

Prednost rubnog položaja Općine Jasenovac je neposredna blizina:

- susjedne države (Bosne i Hercegovine, mogućnost međusobnog gospodarskog razvoja vezanog uz turizam i turističko posjećivanje, kao i međudržavni promet),
- te gravitacijski utjecaj većih gradskih središta: Siska, Zagreba.

U funkcioniranju Općine veliki problem predstavlja slaba prometna povezanost naselja u sastavu Općine s općinskim centrom i međusobno. Zbog loše kvalitete ceste uz rijeku Savu krajnja zapadna naselja Općine (Trebež, Puska, Krapje) orijentirana su u većoj mjeri prema Novskoj i Lipovljanima, a u manjoj mjeri prema općinskom centru Jasenovac.

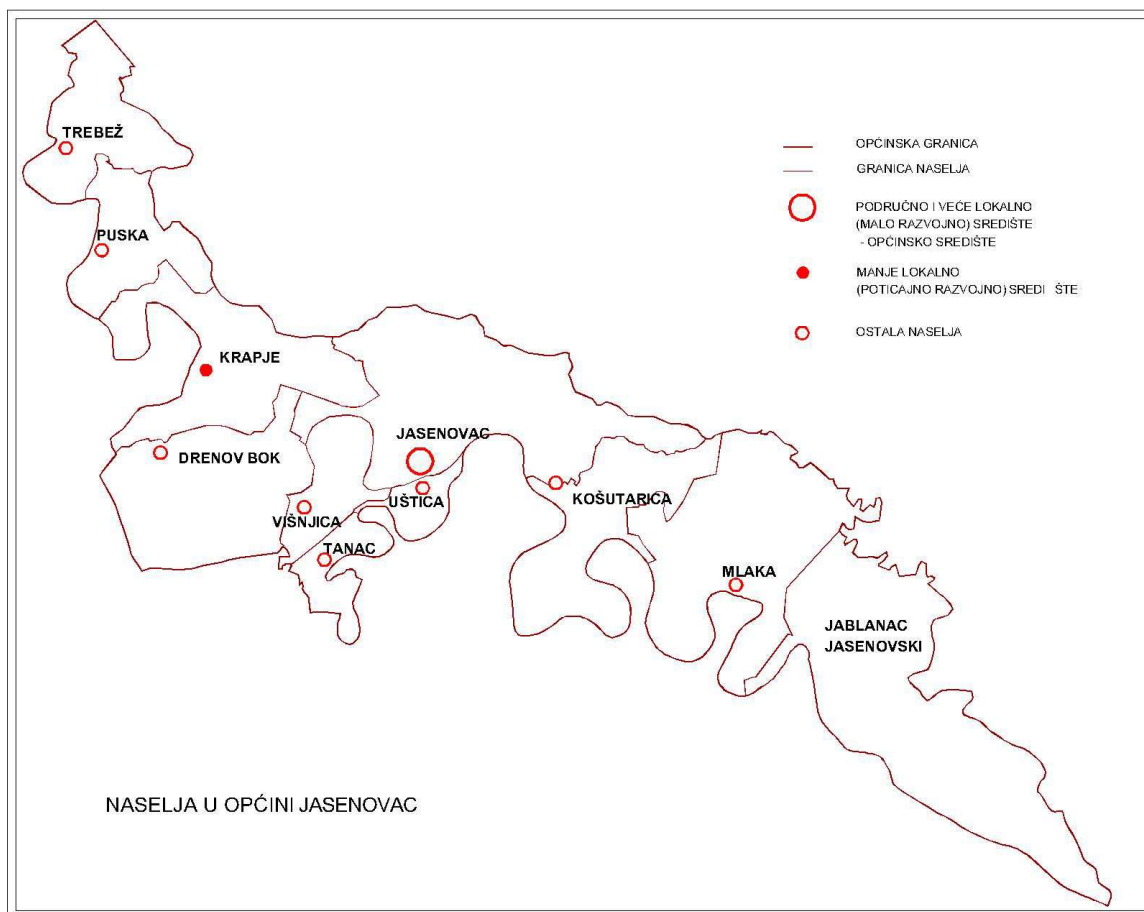
Sustav naselja

Kako bi se ostvario policentrični model urbanog razvitka stimulirati će se razvoj manjih lokalnih (poticajno razvojnih) središta. Uzimajući u obzir teritorijalni položaj naselja, planirani broj stanovnika, razvojne mogućnosti s obzirom na prostorne i funkcionalne uvijete naselja planirani sustav naselja na području Općine Jasenovac je sljedeći:

♦ općinsko središte	- JASENOVAC
♦ manje lokalno središte	- KRAPJE
♦ ostala naselja	- DRENOV BOK, KOŠUTARICA, MLAKA, PUSKA, TANAC, TREBEŽ, UŠTICA, VIŠNJICA UŠTIČKA

U Općini Jasenovac niti jedno naselje se ne smatra gradom. Naselje Jasenovac je poluurbanizirano naselje i ima dobre prostorne preduvjete da preuzme sve funkcije općinskog centra. Lokalnom središtu u Jasenovcu gravitiraju naselja: Drenov Bok, Jasenovac, Košutarica, Krapje, Mlaka, Puska, Tanac, Trebež, Uštica i Višnjica Uštička s ukupno 2391 stanovnika.

Sva naselja, osim Jasenovca, su izrazito ruralna, s malim brojem stanovnika. S obzirom na izduženost Općine Jasenovac i probleme vezane na prometno povezivanje pozitivno je što naselje Krapje ima određeni dio funkcija (župna crkva, pošta, trgovina), te u zapadnom dijelu Općine može preuzeti funkcije manjeg lokalnog središta kojem će gravitirati naselja: Drenov Bok, Krapje, Puska i Trebež s ukupno 720 stanovnika.

Sl. 35. Sustav naselja u Općini Jasenovac

Područno i veće lokalno središte – općinsko središte Jasenovac

Jasenovac se svojim povoljnim geoprometnim položajem, demografskim i gospodarskim mogućnostima, te po opremljenosti funkcijama izdvaja ispred ostalih naselja u Općini.

Smješten je na jednom od rijetkih prirodno povoljnih prijelaza rijeke Save iz niskog Posavlja prema Bosni i Hercegovini. Povijesna važnost transverznog pravca preko Save i Une kod Jasenovca dala je ovome naselju relativno rano određene funkcije od kojih su neke zadržane i do današnjih dana: općina, osnovna škola, pošta, zdravstvena ambulanta, trgovina mješovitom robom, specijalizirane trgovine obućom i odjećom, crkve, razne uslužne zanatske radnje i dr.

Državna ustanova Spomen – područje Jasenovac naglašava njegovu važnost.

Kao općinsko središte Jasenovac bi trebao biti nositelj razvitka ili inicijalnih žarišta razvitka, odnosno organizator razvojnih promjena na području Općine.

Širenjem i učvršćivanjem građanskog načina života, te nužnom rekonstrukcijom infrastrukture treba olakšati stanovništvu Jasenovca pristup društvenim dobrima i institucijama, povećati funkcionalnu sigurnost područja, poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tog prostora, te proširiti mogućnosti individualizacije lokalnog načina života.

Manje lokalno (poticajno razvojno središte)

Radi njegove uloge u prostornoj organizaciji Općine predviđa se revitalizacija manjeg lokalnog središta : **Krapje**.

Krapje je smješteno uzdužno uz rijeku Savu i uz cestu Sisak –Jasenovac, koja je ujedno i njegova glavna ulica.

Zbog očuvanog znatnog broja raznih tipova drvenih kuća, karakterističnih za ovo područje Posavine dio sela južnije od crkve, koji je očuvan u većoj mjeri kao kompaktna cjelina tradicijske drvene arhitekture 1990. godine je zaštićen i upisan u Registar nepokretnih spomenika kulture.

Razvitku naselja svakako će doprinijeti i Javna ustanova Parka prirode Lonjsko polje, smještena u naselju Krapje.

Planira se bolje opremanje infrastrukturom u odnosu na postojeće stanje, prvenstveno društvene infrastrukture, te razvoj djelatnosti koje su vezane na postojeće razvojne mogućnosti prostora.

Sl. 36. Naselje Krapje

Ostala naselja

Ostala manja ruralna naselja:

DRENOV BOK, KOŠUTARICA, MLAKA, PUSKA, TANAC, TREBEŽ, UŠTICA, VIŠNJICA UŠTIČKA, sastavni su dio mreže naselja i razvijaju se primarno na poljoprivrednoj aktivnosti.

Dio malih seoskih naselja za koja se očekuje da će u budućnosti ostati bez stalnog stanovništva koristiti će se u funkciji sekundarnog stanovanja, te seoskog turizma i rekreacije.

Osnovna namjena i korištenje prostora

Na području Općine Jasenovac, koja obuhvaća površinu od 161,09 km² prevladavaju poljoprivredne površine različitog stupnja ekonomske isplativosti (oranice, livade, pašnjaci, voćnjaci i drugo), zatim šumske površine, te površine prometnica, građevinsko područje i ostalo.

Sl. 37. Poljoprivredne površine

Prema namjeni prostora osnovna podjela Općine Jasenovac je sljedeća:

- prostor namijenjen za građevinska područja
- prostor izvan građevinskih područja
- prostor prometnih i infrastrukturnih koridora.

Detaljnije ovim Planom prostor je namijenjen:

1. površinama za građevinska područja i to za:

- građevinska područja naselja
- građevinska područja za gospodarsku izgradnju
- građevinska područja za šport i rekreaciju

2. površinama izvan građevinskih područja i to za:

- poljodjelske površine,
- šumske površine,
- vodne površine,

3. komunalnim i prometnim površinama i infrastrukturnim koridorima i to za:

- površine prometnih koridora (cesta i željeznica),
- koridore i parcele infrastrukturnih sustava,
- površine komunalnih objekata,
- površine groblja.

3.2. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE JASENOVAC

Racionalnim korištenjem zemljišta i usklađivanjem interesa svih korisnika prostora planira se osigurati ravnomjerni i održivi razvitak Općine Jasenovac. Glavni kriterij lociranja pojedinih djelatnosti je predodređenost prostora s obzirom na prirodne pogodnosti i već formirane prostorne strukture (naselja, gospodarstvo, infrastruktura i drugo).

Planom je rezervirano i ograničeno korištenje prostora potencijalnog razvoja (infrastruktura, vodni resursi) za čiju realizaciju će možda trebati duži vremenski period.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

Tablica 3. - prvi dio

redni broj	OPĆINA JASENOVAC				
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	oznaka	ukupno ha	% od površine Općine	stan / ha ha / stan*
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA ukupno				
-	izgrađeni dio građevinskog područja	GP	398,79	2,47	5,99
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA ukupno				
-	gospodarska namjena - proizvodna	I	36,79	0,23	64,99
-	površina za iskorištavanje mineralnih sirovina	E	-		
-	površine uzgajališta (akvakultura)	H	-		
-	poslovna namjena	K	0,42	0,002	
-	ugostiteljsko - turistička namjena	T			
-	sportsko - rekreacijska namjena	R	14,23	0,08	168,02
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - OBRADIVE ukupno	P			
-	osobito vrijedno obradivo tlo	P1	3726,00	23,14	0,64
-	vrijedno obradivo tlo	P2			
-	ostala obradiva tla	P3			
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE ukupno	Š	6549,00	40,67	0,36
-	gospodarske	Š1	6549,00	40,67	0,36
-	zaštitne	Š2			
-	posebne namjene	Š3			
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE ukupno	PŠ	3301,00	20,50	0,72
1.6.	VODNE POVRŠINE ukupno	V			
-	vodotoci		2070,67	12,85	1,15
-	akumulacija				
-	hidromelioracije		4693,00	29,14	0,50
1.7.	OSTALE POVRŠINE ukupno				
-	posebna namjena	N	10,90	0,06	239,10
-	površine infrastrukturnih sustava	IS	322,00	2,00	7,42
-	grobља	G			
	Općina Jasenovac ukupno:				

Napomena : U zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan / ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha / stan

3.2.2. Površine namjenjene za građevinska područja

Prostor građevinskih područja naselja je prioritetno namjenjen za razvoj djelatnosti, stanovanja i drugih funkcija za zadovoljenje potreba ljudi, izuzevši infrastrukturne i gospodarske sklopove koji po prirodi funkcije i potrebnome prostoru ne mogu biti u naseljima.

Građevinska područja naselja

Planom su utvrđene granice građevinskih područja naselja koje razgraničavaju površine korištenih – uređenih dijelova naselja i površine predviđene za razvoj naselja od površina namijenjenih poljoprivredi, šumarstvu i drugim djelatnostima koje se mogu odvijati izvan građevinskih područja naselja.

Prioriteti ostvarivanja Plana temeljeni su na boljem iskorištavanju prostornih potencijala, a ne na prostornom širenju građevinskih područja. Prilikom planiranja građevinskih područja postupalo se maksimalno racionalno, te je u konačnosti površina građevinskog područja u odnosu na važeći prostorni plan smanjena za 61,8 hektara.

Granice građevinskih područja naselja Općine Jasenovac utvrđene su u pravilu granicama katastarskih čestica uz važnije puteve u naseljima, a u skladu s namjerom da se ostvari zgušnjavanje naselja radi racionalnije i isplativije izgradnje komunalne infrastrukture u tim naseljima. Građevinsko zemljište u tim naseljima uglavnom se prostire na području postojećeg naselja u dubini cca 50 - 100 metara od puta, čime se osigurava dovoljno prostora za izgradnju stambenih i ostalih objekata, prvenstveno poljoprivrednog domaćinstva.

U sklopu građevinskih područja naselja predviđa se prostor za pretežito stambenu izgradnju sa svim potrebnim pratećim sadržajima koji normalno dolaze u sklopu ovih područja.

Građevinska područja naselja se sastoje od:

- izgrađenog dijela građevinskog područja (izgrađeni građivi i uređeni negrađivi dijelovi)
- neizgrađenog dijela građevinskog područja (površine za daljnji razvoj naselja - nova gradnja i uređenje).

Pregled izgrađenih i neizgrađenih površina građevinskog područja po naseljima prikazan je u sljedećoj tablici:

Naselje		Građevinska područja prema PPO Novska ha	PPUO JASENOVAC				Planirane površine GP	
			IZGRAĐENO ha	NEIZGRAĐENO ha	PLANIRANO UKUPNO GRAĐ. PODRUČJE ha	NEIZGRAĐENO %	povećanje ha	smanjenje ha
1.	Drenov Bok	52,23	45,31	2,66	47,98	5,54	–	4,25
2.	Jasenovac	69,15	58,46	18,63	77,09	24,17	7,94	–
3.	Košutarica	77,46	30,93	7,56	38,49	19,64	0	38,97
4.	Krapje	31,82	31,28	1,05	32,33	3,24	0,51	–
5.	Mlaka	41,65	34,95	6,70	41,65	16,08	–	–
6.	Puska	69,28	56,67	8,80	65,47	13,44	–	3,81
7.	Tanac	21,64	17,11	3,94	19,89	19,80	–	1,75
8.	Trebež	19,32	11,34	2,79	14,13	19,74	–	5,19
9.	Uštica	38,92	27,74	5,58	33,32	16,74	–	5,60
10.	Višnjica Uštička	30,67	20,96	7,48	28,44	26,30	–	2,23
OPĆINA JASENOVAC		452,14	334,75	65,19	398,79	prosječno 16,47	8,45	61,8

Gustoća naseljenosti na području Općine Jasenovac, je unatoč smanjenju građevinskog područja, zbog loše demografske slike relativno mala, a kreće se od svega jednog stanovnika do maksimalno 10,12 stanovnika po hektaru građevinskog područja. Kako se radi o ruralnoj sredini, tradicionalno slabo naseljenoj, nije realno za očekivati da se postigne državni preporučeni minimum naseljenosti od 33 stanovnika po hektaru.

OPĆINA JASENOVAC				
Naselje		broj stanovnika 2001. god.	planirano građevinsko područje (ha)	st/ha
1.	Drenov Bok	143	47,98	2,89
2.	Jasenovac	780	77,09	10,12
3.	Košutarica	282	38,49	7,32
4.	Krapje	179	32,33	5,53
5.	Mlaka	30	41,65	0,72
6.	Puska	321	65,47	4,90
7.	Tanac	167	19,89	8,40
8.	Trebež	77	14,13	5,44
9.	Uštica	214	33,32	6,42
10.	Višnjica Uštička	198	28,44	6,96
OPĆINA JASENOVAC		2391	398,79	prosječno 5,99

Građevinska područja za gospodarsku namjenu – pretežito proizvodnu

Planom se osiguravaju prostorne pretpostavke za razvitak gospodarskih zona u naseljima Jasenovac, Puska, Košutarica i Uštica. Razvoj tih gospodarskih zona omogućiti će zapošljavanje i povećanje osobnog standarda, te zaustaviti demografsko nazadovanje. Gospodarske zone su planirane na rubovima naselja, na način da maksimalno koriste postojeću infrastrukturu.

Sl. 38. Jasenovac – zona gospodarske namjene

Unutar građevinskih zona za gospodarske djelatnosti predviđa se izgradnja građevina za proizvodne, servisne i prerađivačke potrebe, koje svojom namjenom i veličinom ne mogu biti smještene uz obiteljske zgrade u okviru obiteljskih građevinskih parcela, te izgradnja različitih objekata i pogona potrebnih za komunalno servisiranje naselja.

Na površinama za gospodarsku namjenu (zone koje su na kartografskim prikazima označene oznakom I) moguća je izgradnja:

- objekata industrijske namjene (specijalizirana čista i industrija u malim pogonima koja ne opterećuje okoliš),
- gospodarskih pogona utemeljenih na lokalnim resursima (drvo, poljoprivredni proizvodi, građevni materijal i sl.)
- gospodarskih objekata u funkciji obavljanja zanatskih, uslužnih, komunalnih i sl. djelatnosti.

U gospodarskoj zoni – komunalno servisnoj, označenoj u kartografskim prikazima sa K1 moguća je izgradnja komunalno servisnih objekata za potrebe naselja Jasenovac.

POVRŠINE PROIZVODNE NAMJENE (I)			
NASELJE	LOKACIJA	ha	ukupno
JASENOVAC	uz Savu (I)	1,08	29,69
	uz željeznički kolodvor (I)	5,26	
	uz staru cestu (I)	22,93	
	uz Željeznički most (K1)	0,42	
KOŠUTARICA	(I)	5,2	5,2
PUSKA	(I)	1,09	1,09
UŠTICA	(I)	1,23	1,23
UKUPNO:		37,21	37,21

Građevinsko područje za športsko – rekreacijske namjene

U okviru ovog Plana u naseljima Općine Jasenovac planirano je sedam većih lokacija za izgradnju športsko rekreacijskih sadržaja u ukupnoj površini od 14,23 ha. U okviru površina za sport i rekreaciju mogu se smještati i turističko – ugostiteljski sadržaji.

NASELJE		građevinsko područje za športsko – rekreacijsku namjenu
1.	Drenov Bok	1,22
2.	Jasenovac	1,88
3.	Košutarica	2,20
4.	Krapje	1,10
5.	Puska	1,09
6.	Uštica	5,54
7.	Višnjica Uštica	1,20
OPĆINA JASENOVAC		14,23

Manje rekreacijske površine i sadržaji mogu se ostvarivati i unutar granica građevinskih područja naselja, sukladno mogućnostima i potrebama Općine, odnosno pojedinog naselja.

3.2.3. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritetno, a dijelom isključivo poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu, s težnjom očuvanja što većih kontinuiranih površina i prirodnih režima, šumskih ekosustava i očuvanja seoskih i poljoprivrednih krajolika.

Građenje građevina koje po zakonu mogu biti izvan građevinskog područja mora biti uređeno tako da se ne mogu formirati naselja, ulice i grupe građevinskih parcela, da se ne zauzima prostor područja uz obalu vodotoka, te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih poljoprivrednih zemljišta.

POLJOPRIVREDNO TLO

Prema pogodnostima i uvjetima za korištenje i obradu tla na području Općine Jasenovac su razvrstana u dvije osnovne kategorije:

- vrijedne poljodjelske površine, koje zauzimaju oko 3726 ha
- ostala tla, odnosno tla privremeno ili trajno nepogodna za obradu.

Vrijedne poljodjelske površine imaju mali nagib, tla su dobro drenirana, slabo su osjetljiva prema polutantima, te ih se preporuča koristiti kao oranice, povrtnjake i sl.

Ostala tla su privremeno ili trajno nepogodna za obradu zbog slabe dreniranosti, stagnirajuće površinske vode, visoke razine podzemnih voda, jake osjetljivosti na polutante. Ova vrsta tla se koristi kao travnjaci, pašnjaci, oranice, šume i sl.

ŠUMSKE POVRŠINE

Šumom se smatra svaka površina veća od 10 ari obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumskih proizvoda ili da ima zaštitnu ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Veliki dio prostora Općine Jasenovac pokriven je šumskom vegetacijom.

Opće korisne funkcije šuma su sljedeće:

- zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava
- utjecaj na vodni režim i hidroenergetski sustav
- utjecaj na plodnost i poljoprivrednu proizvodnju
- utjecaj na klimu (mikroklimatski uvjeti)
- zaštita i unapređenje čovjekova okoliša
- stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere
- rekreativna, turistička i zdravstvena funkcija
- utjecaj na faunu i lov ...

Šumama na području Općine Jasenovac upravljaju Hrvatske šume p.o. Zagreb, Uprava šuma Nova Gradiška; Šumarija Jasenovac i Šumarija Lipovljani. Šumama se gospodari kroz sljedeće gospodarske jedinice:

- Grede - Kamare
- Krapje Dol
- Posavske Šume Dubica
- Žabarski Bok
- Josip Kozarac.

U svim gospodarskim jedinicama strukturu drvene mase čine 100% listače, a odnos obraslog i neobraslog zemljišta je sljedeći:

GOSPODARSKA JEDINICA	obraslo zemljište ha	neobraslo proizvodno zemljište ha	neobraslo neproizvodno zemljište ha	neplodno zemljište ha	ukupno ha
GREDE-KAMARE	3896,16	663,31	109,01	183,52	4852,00
KRAPJE-ĐOL	577,12	98,28	14,98	28,33	718,71
ŽABARSKI BOK	763,40	2,00	14,22	40,95	820,57
UKUPNO	5236,68	763,59	138,21	252,8	6391,28

Dio državnih šuma GJ »Josip Kozarac« koji se nalazi u Općini Jasenovac zauzima površinu od 192,21 ha. Najviše je zastupljeno poljskog jasea i nešto malo hrasta lužnjaka.

Prosječna drvena zaliha za šumariju Jasenovac je 330 m³/ha, a po gospodarskim jedinicama je sljedeća:

- GJ GREDE - KAMARE – 356 m³/ha
- GJ KRAPJE - ĐOL – 343 m³/ha
- GJ ŽABARSKI BOK –290 m³/ha.

Hrvatske šume osim što gospodare šumom, brinu i o održavanju šumskih cesta, o kojima su podaci dani u sljedećoj tabeli:

GOSPODARSKA JEDINICA	UKUPNA DUŽINA ŠUMSKIH CESTA - KM	OTVORENOST m/ha
GREDE-KAMARE	45,60	11,67
KRAPJE-ĐOL	12,80	8,77
ŽABARSKI BOK	7,58	9,93

Sveukupno šumarija ima još 5,97 km županijskih javnih cesta što zajedno čini 71,95 km cesta, a što čini sveukupnu otvorenost za šumariju od 8,18m/ha.

Šumskim fondom se gospodari po potrajnosti prihoda. U prethodnom priходу (prorjede) siječe se 1/3 prirasta. U glavnom prihodu (oplodne sječe) u periodu od 10 godina siječe se svake godine jedna desetina drvene mase propisane osnovom gospodarenja. U posljednjih nekoliko godina povećana je tendencija porasta prethodnog i glavnog slučajnog prihoda (sušci). Sušenjem je naročito zahvaćen hrast lužnjak. Od ostvarenog prihoda hrasta lužnjaka u 1999. god. 84,7% je bilo sušaca, 2000. god. bilo je 81,1% sušaca, 2001. god. 73,9% sušaca.

Ekonomsko gospodarenje zasniva se na sječi, izradi, privlačenju, te otpremi drvenih sortimenata iz šume. Radi se uglavnom o vrijednim vrstama drveća kao što su hrast lužnjak i poljski jasea. Od sortimenata proizvode se furnirski trupci, F1 i F2, pilanski trupci I, II i III klase za hrast lužnjak, pilanski trupci I i II klase za poljski jasea. Dio drvene mase se prodaje kao višemetarski ogrjev.

Razvojne mogućnosti su u što boljem iskorištavanju drvene mase, kvalitetnim prikrajanjem drvnih sortimenata, izradom komposta, briketa i sl., kao i u boljem korištenju opće korisnih funkcija šuma naročito u razvitku seoskog turizma, rekreacije, lova i sl.

Sve gospodarske jedinice se i u buduće planiraju koristiti kao gospodarske šume, s ciljem povećanja proizvodne sposobnosti i kvalitete, te postizanja normalne dobne strukture šuma.

Bez obzira na namjenu pojedinih sastojina, prvenstveni cilj gospodarenja šumama je očuvanje šuma kao specifičnog ekosustava, mješovitog šumskog sastava, poboljšanje strukture, kao i povećanje vitalnosti i stabilnosti iste. Planira se popunjavanje sadnicama hrasta lužnjaka na 60,15 ha, te poljskim jasenom na 39,84 ha.

Način gospodarenja šumama treba uskladiti tako da se osigura jednoličnost podmlađivanja na cijeloj površini. Naročitu pažnju treba posvetiti očuvanju podmlatka kod sječe i transporta drvnih sortimenata, vodeći računa o smjerovima izvlačenja, te unaprijed predvidjeti i obilježiti izvozne puteve i traktorske vlake. Nakon izvršenog dovršetka sijeka, potrebno je uvijek uspostaviti šumski red, sječi štetni prirast i sl.

VODNE POVRŠINE

Vodotoci na području Općine Jasenovac pripadaju vodnom području sliva rijeke Save.

Vode prema podacima Državne geodetske uprave, Područnog ureda za Katastar Sisak na području Općine Jasenovac zauzimaju cca 2070,67 ha.

Vodne površine su za područje Općine Jasenovac značajne, jer velik dio prostora Općine predstavlja prirodnu retenciju u kojoj se voda duže ili kraće zadržava. Ova prirodna retencijska područja zadržavaju se i ovim Planom, kao prostori plavljenja u sustavu obrane od poplava Srednjeg Posavlja. U prostorima retencije nije predviđena gradnja objekata, osim u funkciji sustava obrane od poplava.

Sobzirom na to da je režim voda na području Općine Jasenovac od vitalnog značenja za biljni i životinjski svijet u Parku prirode Lonjsko polje, to je svaki zahvat u prostoru koji može utjecati na režim voda, a nosi rizik mogućeg negativnog djelovanja, potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš.

POSEBNA NAMJENA

U skladu s potrebama Ministarstva obrane Republike Hrvatske ovim planom je u naselju Jasenovac, vojna lokacija SMP kod željezničkog mosta, predviđena kao zona posebne namjene, ukupne površine od 10.90 ha.

Predmetna površina se određuje kao zona ograničene izgradnje. Za izgradnju objekata ili izvođenje radova u toj zoni potrebno je prethodno pribaviti suglasnost Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj osnovne komunalne infrastrukture, te uređenje prometnica osnova su za razvoj ovog područja. Radi očuvanja vrijednog poljoprivrednog zemljišta i šuma vođenje infrastrukture je planirano u već postojećim infrastrukturnim koridorima uz minimalno zauzimanje novih površina.

Zadovoljavanje osnovnih komunalnih potreba (vodovoda, opskrbe električnom energijom, odvodnja otpadnih voda i pročišćavanje istih, telekomunikacijska mreža i dr.) nužni su za demografski oporavak ovog područja i trajni ostanak stanovništva na ovom prostoru. Infrastrukturni sustavi su obrađeni u poglavlju 3.5.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI U OPĆINI JASENOVAC

Cilj ovog Plana je da na području Općine Jasenovac uspostavi takve prostorne odnose koji bi u dogledno vrijeme omogućili, korištenjem domicilnih resursa, osobito obnovljivih, na bolje, promijeniti gospodarsku, a onda i populacijsku sliku ovog područja.

Glavni ciljevi gospodarskog razvitka Županije, a time i Općine Jasenovac su na načelima održivog razvoja:

- zaustaviti gospodarsku i društvenu stagnaciju i pokrenuti gospodarski rast
- priskrbiti razvojnu pomoć u ratom stradalim dijelovima Županije i gospodarski depresivnim i ugroženim područjima
- povećati ukupni narodni dohodak i nivo obrazovanja ljudi
- smanjiti nezaposlenost i povećati produktivno zapošljavanje.

Za podržavanje i pospješivanje gospodarskog razvitka ovog područja uz državne poticaje ključnu ulogu će imati sljedeći faktori:

- ljudski resursi i lokalno znanje kojim raspolaže Županija i u Općina Jasenovac
- lokalni akteri, inicijatori i nosioci razvoja
- lokalne razvojne inicijative
- lokalni prirodni i stvoreni resursi (gospodarski i drugi)
- socio-kulturni faktori: tradicionalni mentalitet i društveno okruženje, poduzetničko okruženje, poslovna kultura, socijalne pogodnosti i kohezija, spremnost na promjene, politička stabilnost, prisutnost društvene solidarnosti i sl.

Gospodarstvo na području Općine Jasenovac treba prilagoditi uvjetima i osobitostima prostora, naročito s gledišta nosivog kapaciteta prostora, zaštite okoliša, prirodne i kulturne baštine, te uklopljenosti u strukture naselja i krajobraza. Gospodarski razvitak Općine Jasenovac bazirati će se na djelatnostima koje neće ugroziti opstanak Parka prirode Lonjsko polje.

Sl. 39. Puska– zona gospodarske namjene

Razvitak u Općini Jasenovac će se i dalje temeljiti na obiteljskoj poljoprivrednoj proizvodnji i uz nju usko vezanim komplementarnim djelatnostima (zanati, obrt), te osobito na ruralnom turizmu. Otvaranje ovog osjetljivog ruralnog prostora novim oblicima privređivanja dovest će nove stanovnike. Zapošljavanje domaćeg stanovništva u nepoljoprivrednim djelatnostima smanjiti će njihovu ovisnost o zemlji.

Uz razvitak poljoprivrede i eko-turizma potrebno je razvijati nadopunjujuće djelatnosti primarne poljoprivredne proizvodnje u okviru obiteljskih gospodarstava i poslovnih subjekata – malih pogona, obrta, trgovine i usluga. Osim toga još je predviđena održiva eksploatacija prirodnih resursa (drvo, ljekovito bilje, plodine i sl.).

Zaštićena graditeljska baština i zaštićena priroda predstavljaju značajan poticajni faktor razvitku ekološkog turizma koji će promicati aktivnosti edukativnog turizma, vožnje biciklom, jahanje na konjima, vožnju čamcem i sl.

Ovim Planom trebao bi se omogućiti napredak u gospodarstvu koji podrazumjeva, među ostalim:

- povećanje broja stanovnika u većini naselja, do mjere koja neće ugrožavati zaštićeni prirodni sustava koja će stvarati osnovnu pretpostavku (kritična masa stanovnika) za samorazvitak
- povećanje lokalne proizvodnje, osobito poljoprivredne, u kontroliranim okvirima,
- omogućavanje zapošljavanja i zarade izvan poljoprivrednih imanja, ali u selu (čak u domaćinstvu) ili mjestima dostupnim udobnim javnim prijevozom.

3.3.1. Gospodarska namjena

Proizvodni sadržaji

Općina Jasenovac je dominantno ruralno područje. Međutim sama poljoprivreda za razvitak ovog područja nije dovoljna. Jedna od osnovnih zadaća suvremene proruralne politike je da se ruralni prostor heterogeno razvija. U tom smislu uz poljoprivredu se očekuje i razvoj sljedećih djelatnosti:

- specijalizirane čiste industrije u malim pogonima,
- gospodarskih pogona utemeljenih na domaćim resursima (drvo, poljoprivredni proizvodi)
- razvoj usluga proizvodnog i uslužnog zanatstva.

Ovim Planom nisu predviđene lokacije za velike industrijske sadržaje koji bi opterećivali okoliš (izgradnja velikih industrijskih pogona) s obzirom na to da razvoj industrije nije u skladu sa zaštitom i očuvanjem okoliša.

Manji proizvodni sadržaji mogu se smještati:

- u planiranim gospodarskim zonama,
- u okviru građevinskih područja naselja, pod uvjetima utvrđenim ovim Planom u provedbenim odredbama.

U planiranim gospodarskim zonama predviđaju se prvenstveno manji prerađivački pogoni koji bi se bazirali na proizvodnji hrane, preradi poljoprivrednih i stočarskih proizvoda, preradi drva, pružanju komunalnih usluga, proizvodnog i uslužnog zanatstva i sl.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina

Na području općine Jasenovac nisu predviđene lokacije za iskorištavanje mineralnih sirovina. Eksploatacija obnovljivih ležišta građevnog pijeska i šljunka iz korita i s obala vodotoka rijeka Save i Une (kod Drenovog Boka, Krapja, Jasenovca, Uštica) planira se isključivo u funkciji uređenja vodotoka i plovnih puteva u skladu sa propisima o vodama.

Uslužna i trgovačka djelatnost

Tercijalne djelatnosti su na području Općine Jasenovac nedovoljno zastupljene i stanovništvo je radi zadovoljenja svojih potreba prisiljeno odlaziti u okolna veća urbana naselja (Sisak, Kutina, Novska). Radi poboljšanja kvalitete života i bolje opskrbe stanovništva planira se razvitak uslužne i trgovačke djelatnosti. U građevinskim područjima naselja moguća je izgradnja:

- manjih građevina za rad bez štetnih utjecaja na okoliš (obiteljska gospodarstva),
- građevina za javne i društvene djelatnosti, trgovačke, uslužne, turističke, ugostiteljske i sl. sadržaje,
- infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez štetnih utjecaja na okoliš,
- vjerske građevine,
- zelenih površina, športsko-rekreacijskih površina, dječjih igrališta i sl.

Ugostiteljska i turistička djelatnost

Razvitak eko turizma ima dobru podlogu u naliženoj kulturnoj i prirodnoj baštini na području Parka prirode Lonjsko polje.

Planom nisu predviđene posebne površine gospodarske namjene za ugostiteljstvo i turizam. Ovi sadržaji sadržaji se mogu smjestiti u okviru građevinskih područja naselja i zona športa i rekreacije.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih uslužnih funkcija, te čine nadogradnju nekog područja, a usmjerene su na podizanje standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi. Podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu, te zdravstvenu kulturu na njihovom gravitacijskom i utjecajnom području.

Razvitak društvenih djelatnosti na području Općine Jasenovac se predviđa u skladu s politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka, te predviđenim društveno gospodarskim razvitkom.

Postizanje većeg stupnja homogeniziranosti prostora Općine Jasenovac predviđa se racionalnim i funkcionalnim razmještajem, te ekonomičnim i ispravnim dimenzioniranjem objekata društvene djelatnosti.

Na području Općine Jasenovac su zastupljeni sljedeći sadržaji javnog interesa:

1. uprava
2. udruge građana, političke stranke i druge organizacije
3. vjerske zajednice
4. prosvjeta
5. kultura
6. zdravstvo
7. socijalna skrb.

Upravne funkcije u Općini Jasenovac obuhvaćaju djelatnosti lokalne samouprave na općinskoj razini, te djelatnosti ostalih općih službi i institucija, a smještene su u naselju Jasenovac.

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije osnivaju određene skupine stanovništva, zajedničkih interesa, radi zadovoljavanja nekih svojih potreba.

Vjerske zajednice u skladu s ustavnim pravom slobodne su i na području Općine Jasenovac javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, druge zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima.

Sustav odgoja i obrazovanja na području Općine Jasenovac obuhvaća osnovno obrazovanje.

Na području Općine Jasenovac zbog malog broja djece ima malo školskih objekata:

NASELJE	ŠKOLA	BROJ UČENIKA
Jasenovac	osnovna škola	182
Puska	područna škola	24

Od kulturnih ustanova u naselju Jasenovac postoji knjižnica i čitaonica. Kao dio obrazovanja, kulture, umjetničkog i drugog stvaralaštva treba napomenuti i postojanje sakralnih objekata, u kojima su se odvijali brojni sadržaji kako crkvenog tako i svjetovnog života.

U svrhu ostvarivanja strateškog cilja za podizanjem općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva potreban je daljnji razvitak svih vrsta kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti odnosno odgovarajućih institucija. Porast broja stanovništva i podizanje općeg obrazovanja i kulturnih potreba stanovništva uvjetovati će daljnji razvitak kulturnih institucija.

Funkcija zdravstva obuhvaća zdravstveno osiguranje, zdravstvenu zaštitu i djelatnost.

Ostvarivanje provođenja zdravstvene zaštite stanovništva ima značajnu ulogu u unapređenju kvalitete življenja. Decentralizacijom nadležnosti u zdravstvu i socijalnoj skrbi poslovi gospodarenja i planiranja razvoja spuštene su na razinu lokalne i regionalne samouprave i uprave (županija, grad, općina) i na same ustanove zdravstva i socijalne skrbi.

Zdravstvena zaštita i djelatnost na području Općine Jasenovac je pokrivena preko:

- ambulate u Jasenovcu
- ambulate koja radi jedan puta tjedno u Krapju.

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa za Državu pa je organizirana tako da omogućuje približno podjednake uvjete života svim stanovnicima u zemlji. Ova djelatnost se odvija u skladu sa razmještajem i potrebama pojedinih skupina stanovništva.

3.3.3. Sportski, rekreacijski i turistički sadržaji

Radi održavanja psihofizičkih sposobnosti i zdravlja stanovnika, te sve prisutnijeg iskorištavanja slobodnog vremena potrebno je što više pažnje posvetiti sportskim aktivnostima, rekreaciji zabavi i odmoru svih uzrasta stanovništva, a osobito mladeži.

Osnivanje i djelovanje raznih sportskih društava i udruga, te izgradnja i održavanje sportskih objekata biti će određeno društveno gospodarskim i demografskim razvitkom Općine Jasenovac.

Rekreacijske površine i sadržaji namijenjeni stanovništvu detaljnije će se odrediti urbanističkim i detaljnim planovima.

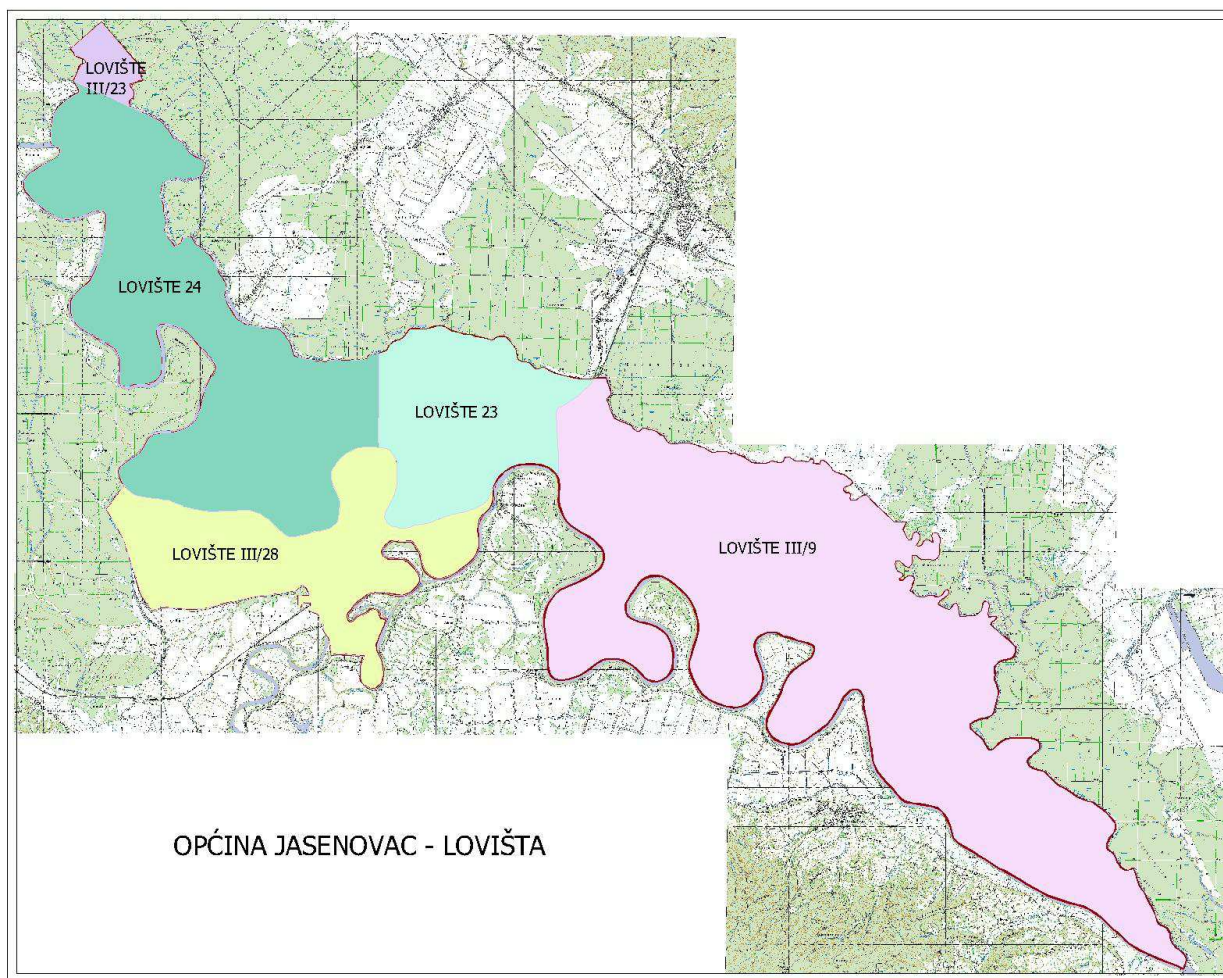
U okviru ovog Plana određene su okvirno veličine i prostorni raspored zona za šport, rekreaciju i turizmu naseljima: Drenov Bok, Jasenovac, Košutarica, Krapje, Puska, Uštica i Višnjica Uštica.

Lovstvo

Na području Općine Jasenovac nalaze se i ovim Planom zadržavaju dva zajednička lovišta i djelomično tri državna lovišta:

- zajedničko lovište broj 23. Jasenovac, lovozakupnik LU «Patak» Jasenovac,
- zajedničko lovište broj 24. Puska, lovozakupnik LU «Posavski lovac» Krapje,
- državno lovište broj III/9 Grede - Kamare, lovoovlaštenik «Hrvatske šume» d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Nova Gradiška
- državno lovište broj III/23 Opeke, lovoovlaštenik «Hrvatske šume» d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Zagreb
- državno lovište broj III/28 Posavske šume, lovoovlaštenik «Hrvatske šume» d.o.o. Zagreb, Uprava šuma Sisak.

Na području Općine Jasenovac kao niti na cijelom području Županije nisu ustanovljena uzgajališta divljači.

Sl. 40. Lovišta u Općini Jasenovac

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA OPĆINE JASENOVAC

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i / ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline) tablica 3.

Tablica 3. - drugi dio (nastavak tablice sa str.)

Redni broj	OPĆINA JASENOVAC	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine	Stan / ha ha / stan*
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština ukupno – nacionalni park – park prirode – ostali zaštićeni dijelovi prirode	NP PP O	– 12787,97 25,00	– 79,37 0,16	– 0,19 95,64
2.2.	Zaštićena graditeljska baština ukupno – arheološka područja – povijesne graditeljske cjeline		27,64	0,17	86,50
	Općina Jasenovac ukupno		12840,61	79,70	

Redni broj	OPĆINA JASENOVAC	Oznaka	Ukupno	% od površine Općine	stan / ha ha / stan*
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1.	More i morska obala obalno područje otočno područje	– –	– –	– –	– –
3.2.	Energija proizvodnja potrošnja (vršno opterećenje)		MW MW		
3.3.	Voda vodozahvat Jasenovac vodozahvat Drenov Bok potrošnja		40 l / s 150 l / s l / s	ne iskazuje se	
3.4.	Mineralne sirovine – eksploataciona polja	–	–	–	–
	Općina Jasenovac ukupno				

Napomena : U zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan / ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha / stan

3.4.2. Zaštićena prirodna baština

Na području Općine Jasenovac, prema Zakonu o zaštiti prirode («Narodne novine» br. 162/03), zaštićeni dijelovi prirode su Lonjsko polje u kategoriji parka prirode, te Krapje Đol u kategoriji posebnog ornitološkog rezervata, a koji se nalazi unutar granica Parka prirode Lonjsko polje.

Zakonom o proglašenju parka prirode "Lonjsko polje" ("Narodne novine br. 11/90) područje Lonjskog i Mokrog polja s pojasom uz lijevu obalu Save u ukupnoj površini od 50650 ha proglašeno je parkom prirode.

Područje Lonjskog polja je jedno od rijetkih i najvećih nereguliranih naplavnih ravnica koje su preostale u Evropi i stoga ima veliko ekološko značenje. Zadnji je "živi" primjerak jednog tipa kulturnog krajolika koji je bio rasprostranjen cijelom srednjom Europom sve do svršetka prošlog stoljeća i najveće je zaštićeno močvarno stanište u Hrvatskoj. Svjetska vrijednost parka prirode Lonjsko polje potvrđena je njegovim uvrštenjem u popis Ramsarske konvencije o močvarama koje su od međunarodnog značenja. Prepoznat kao jedno od 50 najvažnijih prebivališta ptica u Europi, stekao je po kriterijima EU Bird Direktive i naslov - važno ptičje stanište (Important Bird Area).

Sl. 41. Lonjsko polje

Ovo područje pripada posebnom, poplavnom tipu vlažnih staništa, koja podržavaju značajnu zajednicu rijetkih, osjetljivih i ugroženih vrsta. "Kriteriji za prepoznavanje vlažnih staništa od međunarodnog značaja" određuju da su staništa međunarodno značajna ako normalno podržavaju 20000 ptica vodenih staništa ili 1% populacije jedne vrste. Park prirode Lonjsko polje ispunjava te uvijete.

Lonjsko polje je kompleks bara, livada, zemljišta za ispašu, polukružnih okuka rijeka (meandara), mrijestilišta riba, sjenokoša koje se kose jednom godišnje, pašnjaka, i aluvijalnih šuma koje su poplavljene od 1-6 mjeseci u godini, te je izuzetno po svojoj biološkoj raznolikosti.

Velike populacije ugroženih ptičjih vrsta ukazuju na veliku vrijednost u očuvanju bioraznolikosti Europe (preko 20 pari štekavaca, preko 50 pari orlova kliktaša, 100 pari crne rode, oko 4-5000 srednjih djetlova, 1000 sivih žuna)¹⁴, te je Pan-Europskom strategijom riječni sustav Save je svrstan u prioriteta područja zaštite.

Veliki dio Parka Hrvatske vode iskorištavaju kao retencijski prostor za zaštitu od poplava Zagreba, Siska i Donje Posavine, zbog čega je stanovništvo parka više-manje prisiljeno čuvati tradicionalnu poljoprivredu, jer je to najbolji odgovor na specifični vodni režim Srednjeg Posavlja, koji može prouzročiti poplave u svako doba godine.

Retencijska područja su pokrivena sa 60% šuma, što je za cijelu regiju značajan ekonomski resurs, kako u drvnj masi, tako i u radnim mjestima. Ovim je šumama u proteklih 150 godina gospodareno na održiv način, jer su obnavljane izvornim vrstama drveća.

U ovom području je i najveća koncentracija autohtonih pasmina (Turopoljska svinja, Posavski konj) u Hrvatskoj na oko 120 km² pašnjačkih površina.

Tradicionalna poljoprivreda igra važnu ulogu u održavanju biološke raznolikosti i bitno ju je zadržati kao takvu.

Krapje Đol, je zaštićen u kategoriji posebnog rezervata, kao ornitološki rezervat još 1963. godine. Posebni rezervat je područje od osobitog značenja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je značenja i namjene.

Sl. 42. Krapje đol

¹⁴ Schneider-Jacoby, 1993.

Područje Krapjeg Đola je močvarno područje, a nalazi se sjeveroistočno od sela Drenov Bok. Površina zaštićenog područja iznosi cca 25,0 ha, zahvaća kanal od svog početka u Drenovom Boku do završetka (prema Krapju) i kanal Kladnik (koji se odvaja od gore spomenutog velikog kanala i utječe u Strug) do ulaza u livade. Pod režimom zaštite nalazi se i rubni pojas do postojećeg puteljka s obje strane kanala. Prostor je pokriven raznovrsnom močvarnom vegetacijom od koje prevladava trska, rogoz i idirot, velike površine prekriva oblič, a okna unutar kanala su obrasla lopočima i lokvanjima. Uz rub kanala je čest žabočun, kiselica, potočnica i dr.

Uz neobično interesantnu močvarnu vegetaciju, faunistički je najzanimljiviji zbog naročito osebujne ornitofaune, koja je zbog velikog broja ptičjih vrsta na razmjeno maloj močvarnoj površini vrlo bogata i raznolika. U zajedničkoj koloniji ovdje se gnijeze čaplja danguba (*Ardea purpurea*), čaplja bijela (*Egretta garzetta*), čaplja žuta (*Ardea ralloides*), gak kvakavac (*Nycticorax nycticorax*), čaplja voljak (*Ixobrychus minutus*), te žličarka bijela (*Platalea leucorodia*).

Najznačajnije je gnježđenje vrste *Platalea leucorodia*, koja ima ovdje svoj najzapadniji izolirani lokalitet gnježđenja u Hrvatskoj, a jedno od rijetkih gnježdilišta u Europi.

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja započelo je postupak stavljanja pod zaštitu oranice k.č. br.109 (Orlinci) k.o. Drenov Bok, veličine 57 ha i 12 m², kao dio Ornitološkog rezervata Krapje Đol, te se i ovim Planom ta parcela predviđa za zaštitu.

Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije, a na temelju studije «Zaštita prirodne baštine Sisačko-moslavačke županije», predložen je za zaštitu značajni krajobraz doline Une. Slijedom toga **dolina Une** na području općine Jasenovac se također štiti kao značajni karjobraz.

3.4.3. Zaštićena graditeljska baština¹⁵

Osim specifičnih prirodnih vrijednosti, područje Općine Jasenovac posjeduje i veliku kulturnu baštinu. Kulturnu baštinu čine sela i njihov cjeloviti kulturni identitet. Zahvaljujući prometnoj izoliranosti i društvenoj zanemarenosti, sela ovog područja su ostala očuvane tradicijske cjeline specifičnih organizacionih i oblikovnih značajki i pravi rezervat izvanredno očuvane tradicijske stambene arhitekture građene u drvetu (posavskom hrastu). Sačuvana je originalna organizacija naselja i pojedinačnih okućnica.

Na području Općine Jasenovac prevladava longitudinalni tip sela smješten jednostrano uz cestu koja prati vodotok Save. Razvijena je seoska tradicijska organizacija izrazito zemljoradničkog tipa. Karakteristične su uske izdužene, pravilne parcele koje se uz cestu paralelno nižu jedna do druge. Kuće su užim pročeljima orjentirane prema cesti, a izgrađene su na istom građevnom pravcu. Gospodarski objekti su uvučeni na parceli.

Svaka okućnica posjeduje prostor ispred kuće (vrćak) u kojem je zasađeno raznobojno cvijeće, a često i povrće. Iza kuće je voćnjak, a iza njega livade i oranice. Kultivirane površine iza kuća na neki način predstavljaju logičnu vezu između nenaseljenog dijela polja i izgrađenog seoskog prostora.

Za potrebe izrade prostornog Plana izrađena je Konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra Općine Jasenovac.

¹⁵ Izvod iz Konzervatorske podloge za Prostorni plan uređenja Općine Jasenovac, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, Mesnička 49, prosinac, 2003.

POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA PO VRSTAMA

Popis nepokretnih kulturnih dobara sadrži kulturna dobra koja su zaštićena Rješenjem o registraciji ili Rješenjem o preventivnoj zaštiti, kao i evidentirane lokalitete/cjeline/građevine za koje je tijekom izrade ove dokumentacije utvrđeno da imaju svojstva kulturnog dobra, te se za njih predlaže donošenje akta o zaštiti.

LEGENDA
STATUS ZAŠTITE

- R - kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P - kulturno dobro zaštićeno Rješenjem o preventivnoj zaštiti
- E - evidentirano kulturno dobro
- PR - prijedlog za upis kulturnog dobra u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- PP - prijedlog za zaštitu kulturnog dobra Rješenjem o preventivnoj zaštiti
- ZPP- kulturna baština lokalnog (ambijentalnog) značaja, zaštita Prostornim planom

PRIJEDLOG KATEGORIJE

- 1. kategorija - nacionalni značaj
- 2. kategorija - regionalni značaj
- 3. kategorija - lokalni značaj

VALORIZACIJA SEOSKIH NASELJA

- 1 naselje u velikoj mjeri sačuvalo izvorni seoski ambijent i tradicijsku drvenu arhitekturu
- 2 sačuvani dijelovi naselja u izvornom ambijentu s tradicijskom drvenom arhitekturom
- 3 u naselju sačuvani manji potezi i pojedinačne okućnice/građevine tradicijske arhitekture
- 4 u naselju sačuvane pojedinačne građevine tradicijske arhitekture
- N naselje bez tradicijskog ambijenta, ili ga je s vremenom izgubilo; prevladavaju starije i nove zidanice (novija naselja i naselja obnovljena nakon Domovinskog rata)

1.0. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA (POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE)**1.1. POVIJESNO NASELJE GRADSKO SEOSKIH OBILJEŽJA**

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	povijesna cjelina - zaštita matrice i dijela naselja	E	PR	3

1.2 POVIJESNA NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA	VALORIZACIJA
1.	DRENOV BOK	cijelo naselje (povijesno građevinsko područje)	E	PP	2	2/3
2.	KRAPJE	cijelo naselje (povijesno građevinsko područje)	R	PR	1	1
3.	PUSKA	cijelo naselje (povijesno građevinsko područje)	E	PP	2	2/3

2.0. POVIJESNI SKLOPOVI I GRAĐEVINE**2.1. CIVILNE GRAĐEVINE****2.1.1. STAMBENE GRAĐEVINE (ŽUPNI DVORovi, KURIJE I OSTALO)**

r.br.	LOKALITET	KULturno DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	KRAPJE	RKT župni dvor (zaštita u kompleksu sa žup. crkvom)	E	PR	3

2.1.2. CIVILNE GRAĐEVINE JAVNE NAMJENE**2.1.2.1. ŠKOLE**

r.br.	LOKALITET	KULturno DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	Ul.hrv.branitelja, zgrada bivše srpske vjeroučit. škole	E	PP	3

2.1.2.2. OBJEKTI TEHNIČKE KULTURE

r.br.	LOKALITET	KULturno DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	željeznički most preko Save	E	PP	3
2	JASENOVAC	željeznički most preko Struga	E	PP	3

2.2. SAKRALNE GRAĐEVINE**2.2.1. ŽUPNE CRKVE**

r.br.	LOKALITET	KULturno DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	RKT župna crkva sv.Nikole	R	R	2
2	KRAPJE	RKT župna crkva sv. Antuna Padovanskog i župni dvor	R	R	2

2.2.2. KAPELE

r.br.	LOKALITET	KULturno DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	kapela sv.Roka na groblju, RKT (zaštita s grobljem)	E	PP	3
2	KOŠUTARICA	kapela sv.Petra i Pavla, RKT	E	PP	3

3.0. MEMORIJALNA BAŠTINA**3.1. MEMORIJALNO I POVIJESNO PODRUČJE**

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	mjesto logora Jasenovac III "Ciglana" (spomen kompleks)	R	R	1
2	JASENOVAC	mjesto logora "Kožara", Ul. Petra Preradovića	R	R	1
3	JASENOVAC	spomenički kompleks na Trgu kralja Petra Svačića	R	-	-
4	KRAPJE	mjesto logora, izvan naselja, šuma Krndija uz Vel. Strug	R	ZPP	

3.2. SPOMEN MEMORIJALNI OBJEKTI**3.2.1. JAVNA PLASTIKA**

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	Spomenik "Cvijet" - dio spomeničkog kompleksa Jasenovac III "Ciglana"	R	R	1
2	JASENOVAC	Spomenik žrtvama Jasenovca - "Majka i dijete", dio spomeničkog kompleksa na Trgu kralja Petra Svačića	R	-	3

3.3. POVIJESNA GROBLJA

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	groblje, nadgrobni spom. 19/poč.20.st., kapela sv. Roka	E	PP	3

4.0. ETNOLOŠKA BAŠTINA**4.2. ETNOLOŠKE GRAĐEVINE****4.2.1. STAMBENE / GOSPODARSKE GRAĐEVINE**

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1.	DRENOV BOK	Drenov Bok 1, povijesna zidanica, okućnica	E	PP	
2.	DRENOV BOK	Drenov Bok 2, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
3.	DRENOV BOK	Drenov Bok 3, drvena štala	E	PP	
4.	DRENOV BOK	Drenov Bok 7, drvena štala	E	PP	
5.	DRENOV BOK	Drenov Bok 51, drvena štala	E	PP	
6.	DRENOV BOK	Drenov Bok 53, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
7.	DRENOV BOK	Drenov Bok 63, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
8.	DRENOV BOK	Drenov Bok 72, drvena katnica s okućnicom	E	PP	

9.	DRENOV BOK	Drenov Bok 77, drv. katn. s priz. od opeke, okućnica	E	PP	
10.	DRENOV BOK	Drenov Bok 91, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
11.	DRENOV BOK	Drenov Bok 92, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
12.	DRENOV BOK	Drenov Bok 96, drvena katnica, okućnica	E	PP	
13.	DRENOV BOK	Drenov Bok 104, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
14.	DRENOV BOK	Drenov Bok 127, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
15.	DRENOV BOK	Drenov Bok 137, drvena štala	E	PP	
16.	DRENOV BOK	Drenov Bok 142, drvena štala	E	PP	
17.	KRAPJE	Krapje 7, drvena katnica, drvena štala, okućnica	R	R	
18.	KRAPJE	Krapje 12(11), drv. katn. s priz. od opeke, okućnica	E	PP	
19.	KRAPJE	Krapje 14, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
20.	KRAPJE	Krapje 15, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
21.	KRAPJE	Krapje 16, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
22.	KRAPJE	Krapje 18, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
23.	KRAPJE	Krapje 20, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
24.	KRAPJE	Krapje 22, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
25.	KRAPJE	Krapje 25, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
26.	KRAPJE	Krapje 30, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
27.	KRAPJE	Krapje 32, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
28.	KRAPJE	Krapje 48, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
29.	KRAPJE	Krapje 49, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
30.	KRAPJE	Krapje 57, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
31.	KRAPJE	Krapje 65, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
32.	KRAPJE	Krapje 100, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
33.	KRAPJE	Krapje 107, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
34.	KRAPJE	Krapje 112, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
35.	KRAPJE	Krapje 113, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
36.	KRAPJE	Krapje 152, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
37.	KRAPJE	Krapje 153, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
38.	KRAPJE	Krapje 155, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
39.	KRAPJE	Krapje 156, drvena katnica s priz. od opeke, okućnica	E	PP	
40.	KRAPJE	Krapje 157, drvena katnica s priz. od opeke, okućnica	E	PP	
41.	KRAPJE	Krapje 158, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
42.	KRAPJE	Krapje 159, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
43.	KRAPJE	Krapje 164, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
44.	KRAPJE	Krapje 172, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
45.	KRAPJE	Krapje 174, drvena katnica s okućnicom	E	PP	

46.	KRAPJE	Krapje 187, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
47.	MLAKA	Mlaka 9, zidana katnica, štala, okućnica	E	PP	
48.	PUSKA	Puska 4, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
49.	PUSKA	Puska 7, štala	E	PP	
50.	PUSKA	Puska 9, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
51.	PUSKA	Puska 11, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
52.	PUSKA	Puska 27, drv. katn. s prizemljem od opeke, okućnica	E	PP	
53.	PUSKA	Puska 39, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
54.	PUSKA	Puska 55, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
55.	PUSKA	Puska 68, drv. katn. s prizemljem od opeke, okućnica	E	PP	
56.	PUSKA	Puska 73, drv. katn. s prizemljem od opeke, okućnica	E	PP	
57.	PUSKA	Puska 88, drvena prizemnica s okućnicom	E	PP	
58.	PUSKA	Puska 93 i 93a, drvene prizemnice s okućnicom	E	PP	
59.	PUSKA	Puska 104, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
60.	PUSKA	Puska 118, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
61.	PUSKA	Puska 119, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
62.	PUSKA	Puska 122, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
63.	PUSKA	Puska 128, drvena katnica s okućnicom	E	PP	
64.	UŠTICA	Savska ul. br. 46, kanatna katnica s okućnicom	E	PP	
65.	UŠTICA	Savska ul. br. 59, kanatna katnica s okućnicom	E	PP	
66.	UŠTICA	Savska ul. br. 141, kanatna katnica s okućnicom	E	PP	

5.0. KRAJOLIK

r.br.	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	KULTURNI KRAJOLIK SISAČKA POSAVINA - područje Lonjskog polja dio je kulturnog krajolika (etno zone) Sisačke Posavine koji obuhvaća područje s lijeve strane Save od Prelošćice do Stare Gradiške i s desne obale Save od Graduse Posavske do Ivanjskog Boka.	E	PR	1

6.0. PARKOVNA ARHITEKTURA

r.br.	LOKALITET	KULTURNO DOBRO	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	park u centru naselja kod crkve, Trg kralja P. Svačića	E	PP	

POPIS KULTURNE BAŠTINE PO VRSTAMA

Popis kulturne baštine sadrži lokalitete, povijesne / tradicijske cjeline i komplekse, građevine i obilježja koji su sastavni dio ukupnih vrijednosti povijesnog i tradicionalnog ambijenta i identiteta prostora ali nemaju status kulturnog dobra. Kulturna baština zaštićena je odredbama Prostornog plana. Lokalna zajednica može proglasiti zaštitu ovih lokaliteta kao dobara od lokalnog značaja.

1.0. POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE**1.1 POVIJESNA NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA	VALORIZACIJA
1	KOŠUTARICA	povijesno građevinsko područje	E	ZPP	3	N
2	MLAKA	povijesno građevinsko područje	E	ZPP	3	4
3	TANAC	građevinsko područje novije datacije (20. st.)	E	ZPP	3	N
4	TREBEŽ	građevinsko područje novije datacije (20.st.)	E	ZPP	-	N
5	UŠTICA	povijesno građevinsko područje	E	ZPP	3	3
6	VIŠNJICA UŠTIČKA	građevinsko područje novije datacije (20.st.)	E	ZPP	3	N

2.0. POVIJESNI SKLOP I GRAĐEVINE**2.1. CIVILNE GRAĐEVINE****2.1.1. CIVILNE GRAĐEVINE JAVNE NAMJENE****2.1.1.1. ŠKOLE**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	DRENOV BOK	kompleks, zgrada stare škole, stan učitelja	E	ZPP	3
3	KOŠUTARICA	zgrada osnovne škole	E	ZPP	3

2.1.1.2. DRUŠTVENI DOMOVI

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	KRAPJE	zgrada vatrogasnog doma, povijesni centar naselja	E	ZPP	3
2	KRAPJE	zgrada stare gostionice Ivašinović, povijesni centar naselja	E	ZPP	3

2.2. SAKRALNE GRAĐEVINE**2.2.1. ŽUPNE CRKVE**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	pravosl. crkva sv.Jovana Krstitelja	E	ZPP	3

2.2.2. KAPELE

r.br.	LOKALITET	KULTURNA BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	MLAKA	pravoslavna kapela sv. Ilije Proroka	E	ZPP	3
2	PUSKA	kapela sv. Ivana Krstitelja, RKT	E	ZPP	3
3	TANAC	kapela Sv. Ilije, RKT	E	ZPP	3
4	TANAC	povijesna lokacija RKT kapele Sv. Ilije (porušena)	E	ZPP	3
5	UŠTICA	pov. lok. pravosl. kapele (porušena), nedovršena novogradnja	E	ZPP	3
6	UŠTICA	kapela Sv. Jurja, porušena, sačuvani temelji	E	ZPP	3

2.2.3. KAPELE - POKLONCI;

r.br.	LOKALITET	KULTURNA BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	UŠTICA	zidani poklonac, RKT, na raskrižju Savske i Unske ulice	E	ZPP	-

2.2.4. RASPELA

r.br.	LOKALITET	KULTURNA BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1.	DRENOV BOK	raspelo sa zvonarom (ispred zgrade stare škole)	E	ZPP	3
2.	DRENOV BOK	raspelo na raskrižju kod prilaza iz Krapja	E	ZPP	3
3.	JASENOVAC	raspelo - Kolodvorska ulica	E	ZPP	3
4.	JASENOVAC	raspelo - Ul.V.Nazora	E	ZPP	3
5.	JASENOVAC	raspelo - kraj naselja prema Drenovom Boku	E	ZPP	3
6.	KOŠUTARICA	raspelo na raskrižju	E	ZPP	3
7.	KOŠUTARICA	raspelo - kod kuć. br. 65	E	ZPP	3
8.	KRAPJE	raspelo na raskrižju s cestom za Novsku (Plesmo)	E	ZPP	3
9.	PUSKA	raspelo - na ulazu u selo iz pravca Krapja	E	ZPP	3
10.	PUSKA	raspelo - kraj sela (ispred kuć. br. 1)	E	ZPP	3
11.	TREBEŽ	raspelo - zapadni ulaz u selo, kod mosta	E	ZPP	3
12.	UŠTICA	raspelo- na raskrižju Savske i Unske ul.	E	ZPP	-
13.	UŠTICA	raspelo- na raskrižju puteva u blizini pravosl. groblja	E	ZPP	3
14.	VIŠNJICA	raspelo- na raskrižju puteva u blizini pravosl. groblja	E	ZPP	3

3.0. MEMORIJALNA BAŠTINA**3.1. MEMORIJALNO I POVIJESNO PODRUČJE**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	MLAKA	mjesto grobnica bivše logorske ekonomije	E	ZPP	-
3	UŠTICA	mjesto grobnica bivšeg logora Jasenovac– romsko groblje	E	ZPP	-

3.2. SPOMEN MEMORIJALNI OBJEKTI**3.2.1.SPOMEN OBILJEŽJA**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	spomen ploča žrtvama Domov. rata, u centru naselja	E	ZPP	-
2	KRAPJE	spomen ploča poslijeratnim žrtvama II svj.rata, vatrog.dom	E	ZPP	-
3	KOŠUTARICA	spomenik, spomen pločom poslijerat. žrtvama II svj.rata	E	ZPP	-
4	MLAKA	spomenik, spomen pločom NOB	E	ZPP	-
5	PUSKA	spomenik NOB - ispred škole	E	ZPP	-
6	VIŠNJIČA UŠTIČKA	spomen obilježje poginulima u Domovinskom ratu	E	ZPP	-

3.3. POVIJESNA GROBLJA

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	KRAPJE	groblje, nadg. spomenici 19/poč.20.st., mrtvačnica	E	ZPP	3
2	UŠTICA	RKT groblje i mjesto porušene RKT kapele Sv. Jurja	E	ZPP	3
3	UŠTICA	pravoslavno groblje	E	ZPP	3

4.0. ETNOLOŠKA BAŠTINA**4.1. ETNOLOŠKE GRAĐEVINE****4.1.1. STAMBENE/ GOSPODARSKE GRAĐEVINE**

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	Puska, Krapje, Drenov Bok, Jasenovac, Mlaka, Uštica, Trebež	Tradicijska arhitektura stambenih i gospodarskih objekata građenih drvetom, opekom, te kombinacijom drva i opeke; u naseljima Trebež, Puska, Krapje, Drenov Bok, Jasenovac, Mlaka, Uštica.	E	ZPP	1/2

4.1.2. TRADICIJSKE GOSPODARSKE GRAĐEVINE JAVNE/ZAJEDNIČKE NAMJENE

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	PUSKA	drveni molovi uz mrtve rukavce Save	E	ZPP	3
2	KRAPJE	mlin, Krapje br. 109	E	ZPP	3
3	UŠTICA	mlin. savska ulica br. 57	E	ZPP	3

5.0. ARHEOLOŠKA BAŠTINA

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	lokalitet palanke (utvrda), 18. st., u centru naselja	E	ZPP	-
2	JASENOVAC	lokalitet Lončarice (zapadno od Jasenovca)- antika, nalaz rimske stele, nalaz rimske opeke; grad – utvrda Jasenovac, 16. st.; prvi lokalitet naselja Jasenovac, predtursko razdoblje	E	ZPP	-
3	JASENOVAC	centar naselja – antika, lokalitet rimske ceste i rimskog prijelaza preko Save	E	ZPP	-
4	UŠTICA	centar naselja – antika, lokalitet rimske ceste i rimskog prijelaza preko Save	E	ZPP	-
5	UŠTICA	lokalitet drvene utvrde «Novi Jasenovac (kod kapele Sv. Ivana – danas porušena kapela Sv. Jurja na groblju)	E	ZPP	-

6.0. PARKOVNA ARHITEKTURA

r.br.	LOKALITET	KULturna BAŠTINA	POSTOJEĆI STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG STATUSA ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJA
1	JASENOVAC	drvored kod groblja, Ulica sv. Roka	E	ZPP	
2	JASENOVAC	park i drvored uz željezničku stanicu	E	ZPP	
3	UŠTICA	drvored jablana, kestena i lipa uz RKT groblje	E	ZPP	
4	UŠTICA	drvored jablana uz pravoslavno groblje	E	ZPP	

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznice, javne telekomunikacije, produktovodi)

Cestovni promet

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste («Narodne novine», br. 79/99 111/00 i 98/01) u obuhvatu Prostornog plana uređenja Općine Jasenovac ceste su razvrstane na sljedeći način:

KATEGORIJA	BROJ CESTE	NAZIV CESTE	ŠIRINA CESTE (m)	DULJINA CESTE (km)
DRŽAVNA CESTA	D47	Lipik (D-5) – Novska – H. Dubica – H. Kostajnica – Dvor (D6)		11,33
Ukupno državne ceste				11,33
ŽUPANIJSKA CESTA	3209	Topolovac (Ž3205) – Gušće – Puska – Jasenovac (D47)	4,5	20,1
	3249	Nova Subocka (Ž3124) – St. Subocka – Krapje (Ž3209)	5,0	1,1
	3253	D47 – Košutarica – Mlaka	4,0	11,3
Ukupno županijske ceste:				32,5
LOKALNA CESTA	33184	Višnjica – D47	4,5	1,2
Ukupno lokalne ceste:				1,2

Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 139/99) na području Općine Jasenovac nije predviđena izgradnja cesta visoke razine uslužnosti (autocesta i brzih cesta).

U okviru studijskih istraživanja boljeg cestovnog povezivanja područja uz rijeku Savu, od Sunje do Jasenovca, izrađena je Građevinsko-tehnička studija povezivanja Sunje s autocestom Zagreb –Lipovac. Navedenu studiju izradio je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u siječnju 1994. god. Prilikom izrade Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije smatrano je da bi ova cesta imala negativan utjecaj na biljni i životinjski svijet u Lonjskom polju, te se od nje odustalo.

Tijekom Domovinskog rata na državnoj cesti D- 47 srušen je most preko Save i Une kod Jasenovca. Most je obnovljen i pušten u promet.

Prostornim planom uređenja Općine Jasenovac planirana je obilaznica na državnoj cesti D-47 oko naselja Uštica. Današnji promet na ovom dijelu državne ceste D-47 još uvijek nije intenzivan, te ne prouzrokuje veće probleme stanovnicima naselja Uštica, međutim, s obzirom na granični položaj ovog naselja, može se očekivati da će se kroz dogledno vrijeme, oporavkom ovog područja i porastom značaja graničnog prijelaza Jasenovac, promet intenzivirati, te je u tom smislu predviđen mogući koridor obilaznice naselja Uštica.

Na području Općine Jasenovac nije planirana izgradnja novih cesta. S obzirom na to da stanje i građevinsko – tehnički elementi na cestama u Općini Jasenovac ne zadovoljavaju tražene uvjete za razvoj ovog područja predviđaju se:

- poboljšanja na postojećoj cestovnoj mreži
 - rekonstrukcija kritičnih dionica
 - uređenja kroz naselja
 - uređenja križanja
 - dogradnja biciklističkih i pješačkih staza
 - poboljšanje signalizacije i sl.
- modernizacija još neasfaltiranih lokalnih cesta
- redovito i pojačano održavanje ukupne cestovne mreže
- rekonstrukcija mostova.

Željeznički promet

Područjem Općine Jasenovac prolazi magistralna glavna željeznička pruga na pravcu Državna granica – Savski Marof – Zagreb Glavni kolodvor – Sisak – Novska – Vinkovci – Tovarnik – Državna granica. Dužina pruge kroz Općinu Jasenovac je 10075 m, a oznaka pruge je MG2.

Pruga je jednokolosječna i elektrificirana. Na dijelu pruge koji prolazi područjem Općine Jasenovac nalaze se kolodvor Jasenovac i stajalište Višnjica. Postojeći uvjeti na pruzi ne omogućavaju postizanje velikih opterećenja i velikih brzina. Strategijom prometnog razvitka Republike hrvatske predviđeno je osuvremenjivanje ove pruge, te izvođenje zahvata za osiguranje brzine do 160 km/h. Na području Općine Jasenovac nije planirana izgradnja novih pruga.

Sl. 43. Jasenovac – željeznički most

Riječni promet

Južnu granicu Općine Jasenovac čini rijeka Sava koja je plovna (prema zadnjim pokazateljima) cca 300 dana u godini. Sava je plovna od Siska do Slavenskog Broda, a uključena je u mrežu europskih plovnih puteva 7. Dunavskog koridora. Sukladno Strategiji RH i Programu prostornog uređenja RH na Savi se planira osigurati propusnost za plovidbu plovnih jedinica od 1000-1500 t nosivosti, odnosno planira ju se uvrstiti u međunarodni plovni put IV. klase.

Sava bi kao plovni put značajno dobila na važnosti izgradnjom kanala Vukovar - Šamac, a u tom slučaju bi porasla i važnost luke Sisak, kao najsjevernije riječne luke. Uređenje Save za plovidbu neizbježno iziskuje izgradnju:

- ustava (prevlaka, Palanjek)
- vodnih stepenica (Jasenovac, Strlečko)
- nasipa (Prevlaka – Stružec – Jasenovac)
- odušnih kanala (Lonja – Strug) idr.

Svi ovi zahvati, kao i niz drugih koje će biti potrebno izvesti, će nesumnjivo imati znatan utjecaj na režim voda u Parku prirode Lonjsko polje, te je prije gradnje potrebno još jednom preispitati stvarni utjecaj tih radova na Park prirode i izvršiti ocjenu prihvatljivosti za prirodu.

Pošta i telekomunikacije

Pošta

Područje Općine Jasenovac pokrivaju dva poštanska ureda s dostavnim područjem: 44 324 Jasenovac i 44325 Krapje. Poštanski uredi su pod upravom Središta pošta Sisak.

Na području Općine Jasenovac nije planirano otvaranje novih poštanskih ureda.

Telekomunikacije

Područje Sisačko - moslavačke županije pokrivaju dvije TC / PC (tranzitno - pristupne) telefonske centrale Sisak i Kutina, na koje su vezani UPS-ovi (udaljeni pretplatnički stupanj), s pripadajućim pristupnim mrežama.

Na području Općine Jasenovac izgrađena su četiri UPS –a (udaljeni pretplatnički stupanj), s pristupnim mrežama, koje u potpunosti zadovoljavaju potrebe ovog područja za TK uslugama:

- UPS Puska
- UPS Krapje
- UPS Jasenovac
- UPS Košutarice.

Postojeći UPS – ovi su povezani najsuvremenijim svjetlovodnim sustavima prijenosa. Planirana je izgradnja jednog UPS- a u Mlaki , koji će se povezati sa RR sustavom prijenosa na Jasenovac. Za naselja preko Save (Uštica, Vinjica Uštička i Tanac), koja se sada napajaju pretplatničkim kabelom preko rijeke Save na Jasenovac (zbog nepouzdanosti veza), otvoriti će se nova komutacija u Ušticu koja će biti svjetlovodnim kabelom povezana na Hrvatsku Dubicu.

Za potrebe mobilne telefonije kod UPS Jasenovac, postavljena je bazna stanica BS s pripadajućim antenskim sustavom, koja za sada zadovoljavajućim signalom pokriva područje Općine Jasenovac.

Područje Općine Jasenovac pokriva više sustava pokretnih komunikacija. U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanja kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi sljedećih generacija). U skladu s navedenim planovima uz postojeće i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja, na području obuhvata Prostornog plana uređenja Općine Jasenovac moguća je izgradnja i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja – smještanjem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim objektima. Pritom je potrebno voditi računa o utjecaju na krajobraz i izgled objekata.

Radio i TV sustav veza

Na području Općine Jasenovac nema postojećih objekata Hrvatske radiotelevizije. Također nema potrebe za očuvanjem planskih lokacija, niti za šticećenjem radijskih koridora na ovom prostoru.

Plinovod

Na području Općine Jasenovac za sada nema razvijene plinske mreže. Planirano je daljnje proširenje distribucijske mreže za sva naselja na području Općine Jasenovac. Opskrba bi se trebala riješiti magistralnim plinovodom visokog tlaka uz izgradnju mjerno redukcijske stanice u Jasenovcu.

3.5.2. Elektroenergetski sustav

Najveći dio Općine Jasenovac pokriva distribucijsko područje Elektre Križ, a vrlo mali dio Općine pokriva distribucijsko područje Elektre Sisak.

Od državnog značaja područjem Općine Jasenovac prolazi 220 KV dalekovod na pravcu Međurić – Prijedor.

Distribucijsko područje Elektra Križ napaja transformatorske stanice (u daljnjem tekstu TS) 10/04 kV u Trebežu, Bukovici, Puskoj (2), Krapju (2) i Drenovom Boku (2) preko 10 kV dalekovoda Novska iz TS 35/10 kV Lipovljani. Ostala naselja u Općini Jasenovac napajaju se preko 10kV dalekovoda Jasenovac iz TS 35/10 kV Novska.

Srednje naponska mreža napona 10 kV jednim dijelom je izvedena kao stabilna i modernih tehnoloških rješenja, ali još uvijek postoji potreba za revitalizacijom i rekonstrukcijom pojedinih manjih dijelova 10 kV mreže.

Radi problema koji su prisutni na mrežama niskog napona, potrebno je izvršiti revitalizaciju i rekonstrukciju pojedinih niskonaponskih mreža na području Općine Jasenovac, a u skladu s budućim razvojem i povećanjem potreba za električnom energijom. Također se planira izgradnja TS 35/10x kV u naselju Jasenovac.

Problematika naponskih prilika na mrežama niskog napona rješavati će se ili rekonstrukcijom postojeće niskonaponske mreže ili interpolacijom TS 10(20)/0,4 kV sa pripadajućim priključnim vodom 10 (20) kV i niskonaponskim izlazima do niskonaponske mreže.

Distribucijsko područje Elektra Sisak je do rata opskrbljivala električnom energijom naselje Predora iz trafostanice Predora, a navedenom području se nalazila i trafostanica Šumarija Predora. Prilikom obnove priključnog dalekovoda, trafostanice i niskonaponske mreže koristiti će se trase i lokacije uništenih objekata.

3.5.3. Vodogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

Vodoopskrba¹⁶

Na području Općine Jasenovac vodoopskrba se temelji na zahvatu podzemne vode crpilišta «Jasenovac» čija se izdašnost ocjenjuje s oko 40l/s i postrojenju za kondicioniranje vode kapaciteta 8-9 l/ sekundi. Dugoročno rješenje vodoopskrbe Općine Jasenovac je sanacija i proširenje postojećeg crpilišta, postrojenja za kondicioniranje i distribuciju vode, te proširenje vodoopskrbne mreže na sva naselja.

Radi osiguravanja dovoljne količine vode, pri predviđenoj maksimalnoj potrošnji vode svih naselja Općine Jasenovac, planirana je izgradnja vodotornja u naselju Puska zapremine $V=200\text{ m}^3$, te proširenje postojećeg prizemnog vodospremnika (kapaciteta $V=110\text{ m}^3$) u Jasenovcu uz distribucijsku crpnu stanicu zapremine od $V=310\text{ m}^3$.

Vodoopskrba Novske temelji se na vodi crpilišta «Drenov Bok», koje se nalazi u savskom zaobalju na području Općine Jasenovac. Ovo crpilište prema instaliranom kapacitetu omogućava korištenje vode u količini do 150l/s. Danas se koristi svega jedna trećina kapaciteta crpilišta, tako da je dobar dio raspoloživ za predstojeće potrebe.

¹⁶ Podaci korišteni iz studije "Konceptijsko rješenje prioriternih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije" (izradio "Hidroprojekt-ING, Zagreb 1998. god.)

Radi veće sigurnosti u vodoopskrbi u budućnosti se planira, preko naselja Plesmo, koje je u neposrednoj blizini naselja Krapje, povezivanje vodoopskrbnog sustava Jasenovac s vodoopskrbnim sustavom Novska.

Odvodnja

Problem odvodnje oborinskih, sanitarnih i tehnoloških voda, te obrada otpadnih voda na području Općine Jasenovac nije adekvatno riješen.

U naselju Jasenovac javna kanalizacija je u izgradnji. Na dijelu gdje kanalizacija nije izvedena odvodnja sanitarnih otpadnih voda iz kućanstava se vrši putem individualnih sabirnih jama s preljevom ili izravnim ispuštanjem u teren. Po odlaganju krupnije i krute komponente zagađenja, otpadne vode se dreniraju u podzemlje. Oborinske vode s prometnih, krovnih i drugih površina odводе se mrežom cestovnih rigola, jaraka i melioracijskih kanala prema melioracijskoj crpnoj postaji Lončarica, koja je locirana uzvodno od Jasenovca.

Kanalizacijom je pokriven samo dio naselja Jasenovac, a u izgradnji je uređaj za obradu otpadnih voda (mehaničko – biloški kapaciteta 1200 ES) u naselju Jasenovac.

Ostala naselja u Općini Jasenovac nemaju izgrađenu kanalizacijsku mrežu, već stanovnici problem otpadne vode rješavaju individualno (septičkim jamama ili ispuštaju otpadne vode u kanale i grabe iz kojih se procjeđuju u tlo i onečišćuju podzemne vode, odnosno bunare s pitkom vodom).

Radi sprječavanja zagađenja podzemnih i površinskih voda, nužna je izgradnja sustava kanalizacije, te odvodnje i obrada otpadnih voda svih naselja Općine Jasenovac.

Sl. 44. Uređaj za obradu otpadnih voda u izgradnji – naselje Jasenovac

Planom se predviđa dovršenje kanalizacijskog sustava za naselje Jasenovac i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. U određenom vremenu potrebno je planirati i izgradnju kanalizacijske mreže i manjih (bioloških) uređaja za obradu otpadnih voda svih naselja Općine Jasenovac.

Svi mali zagađivači koji su raspršeni po prostoru trebaju rješavati problem zaštite voda individualnim mjerama zaštite, kroz uređenje gospodarskih dvorišta, septičkih jama, sabirnih jama, gnojnica s kontroliranom dispozicijom otpadne tvari na poljoprivredne površine kao dodatak gnojivu, kontroliranim odlaganjem smeća i drugog otpada i prema potrebi izgradnjom malih tipskih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Recipijent pročišćenih otpadnih voda je rijeka Sava II kategorije (Državni plan za zaštitu voda NN br. 8/99).

Uređenje vodotoka i voda

Najveći dio Općine Jasenovac je smješten uz lijevu obalu rijeke Save (sastavni je dio Parka prirode Lonjsko polje), a manji dio Općine je smješten između desne obale rijeke Save i lijeve obale rijeke Une. Veliki dio ovog područja služi za provođenja mjera zaštite od štetnog djelovanja voda. Planirana zaštita od poplava temelji se na ekonomskoj racionalnosti i načelima održivog razvoja, uvažavajući zahtjeve za zaštitom prirode i posebne uvjete koji vladaju u Parku prirode Lonjsko polje.

Područje Općine Jasenovac, kojeg najvećim dijelom čine retencijski dijelovi Lonjskog i Mokrog polja je dio sustava obrane od poplava Srednjeg Posavlja. Rješenje obrane od poplava Srednjeg Posavlja je vrlo složeno, jer se osim zaštite zaobalja morao osigurati i nepromijenjeni režim velikih voda na nizvodnom toku, kao i uvjete zaštite prirode u Parku prirode Lonjsko polje.

Koncept obrane od poplave Srednjeg Posavlja osniva se na efektu redukcije vršnog protoka vodnog vala pri izljevanju velikih voda u retencijske prostore (Črnc polje, Lonjsko polje, Mokro polje, Odransko polje i Ribarsko polje) kontroliranim manipuliranjem vodnim masama s objektima sustava. Retencijsko djelovanje prostora srednjeg toka Save znatno prigušuje vodne valove i produžuje vrijeme širenja.

Sl. 45. Ustava Trebež

Manipulacija vodama u sustavu Srednjeg Posavlja obavlja se preko tri oteretna kanala (oteretni kanal Odra, Lonja – Strug i Kupa - Kupa), petnaest distribucijskih objekata (preljev Jankomir, ustave: Prevlaka, Strlečko, Palanjek, Trebež I i II, Košutarica, Jasenovac i Brodarci), nizinskim retencijama (Lonjsko polje, Mokro polje i Kupčina), te ekspanzijskim površinama (Opeka, Trstik i Zelenik). Spomenutim se objektima pri pojavi vodnih valova koji nadmašuju limitirane protoke, osigurava održavanje tolerantnih razina Save u zagrebu, Kupe u Karlovcu, na ušću Kupe i Save, na ušću Une i Save, te utvrđeni izlazni protok Save nizvodno od Mačkovca.

Do sada je izgrađeno oko 40% planiranih objekata i izvedenim radovima su zaštićeni bitni dijelovi riječnih dolina, omogućena je određena kontrola režima velikih voda Save i pritoka kao i sigurno korištenje značajnih poljoprivrednih površina. Na području Općine Jasenovac izvedeni su sljedeći objekti za zaštitu od poplava:

- **dio kanala Lonja – Strug** – Kanal ima dvostruku funkciju:
 - djeluje kao oteretni kanal za prihvrat velikih voda Save i kanal za ispuštanje voda iz retencije u Savu
 - glavni je odvodni kolektor za skupljanje i odvodnju voda pripadnih slivova Lonjskog i Mokrog polja.
- **retencija Mokro Polje** – Retencija Mokro polje s ekspanzijskim površinama Trstika i Opeke ima stihijski način funkcioniranja. Otvorena je prema Savi na jugu, na potezu od Mlake do Uskoka, gdje je moguć slobodan protok velikih voda. Lijeva Savska obala duljine cca 17 km, nizvodno od Mlake do Uskoka nema nasipa i omogućuje rasterećenje u Mokro polje. Na najzapadnijem rubu povezana je sa Savom preko potoka Trebež, gdje vode Save ulaze u niski zaobalni prostor uz Trebež.

Kontrola voda u retenciji ne postoji, a tečenje voda je moguće u svim smjerovima, ovisno o zatečenim nivoima. Preko preljeva Savin Bok (kod Košutarice) moguće je oterećivanje velikih voda i sniženje nivoa u kritičnom čvoru Jasenovca. Kod ekstremno velikih voda pristupa se rušenju nasipa na području sela Košutarica miniranjem. Ova retencija će i u budućnosti imati protočni karakter jer preko ušća kanala Lonja – Strug ostaje u direktnoj vezi s rijekom Savom, njeno pražnjenje se ne može kontrolirati, a ovisno je o sniženju razina Save.

Objekti i radovi na sustavu Srednje Posavlje koji se planiraju izvoditi na području Općine Jasenovac su sljedeći:

- Rekonstrukcija desnoobalnog nasipa Trebeža na potezu od istočnog nasipa retencije Lonjsko polje do lijevoobalnog nasipa Save
- zaštitni nasip sela Trebež od desnoobalnog nasipa kanala V. Strug do južnog obuhvatnog nasipa retencije Mokro polje
- unutarnja odvodnja kazete sela Trebež
- zaštitni nasip sela Bukovica
- unutarnja odvodnja kazete sela Bukovice
- izmještanje dijela ceste Trebež- Kraljeva Velika na mjestu prijelaza preko kanala V. Strug i izmještanja postojećeg mosta preko Trebeža na trasi ceste Sisak –Jasenovac na lokaciju prijelaza ceste Trebež – Kraljeva Velika preko V. Struga
- regulacijski radovi na vodotoku Ruščica, s ciljem povezivanja kanala Lonja –Strug i V. Struga
- za nasip uz naselje Plesmo treba ostaviti mogućnost daljnje zaštite
- izgradnja južnog nasipa retencije (lijevog nasipa Save), od Uskoka do Mlake
- zatvaranje ušća Velikog i Malog Struga zemljanim nasipima s ugradnjom čepa s automatskom zaklopkom
- ustava Jasenovac – upusni objekt za kontrolu voda u čvoru Jasenovac. Planirana je na lijevoj konveksnoj okuci Save, nizvodno od ušća Une. Potrebni kapacitet upuštanja postizati će se u kombinaciji s uspornim djelovanjem ustave Košutarica.

OPĆINA	NAZIV POVRŠINE	VELIČINA POVRŠINE – ha
JASENOVAC	retencija Mokro polje	5759,74
	ekspanzijski prostor Opeka	2175,73
	ekspanzijski prostor Trstik	
UKUPNO		7935,47

Melioracijska odvodnja

Za korištenje poljoprivrednih površina, naročito uz rijeku Savu od presudne je važnosti zaštita tih površina od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih zahvata. Hidrotehničke melioracije su specifična vodoprivredna djelatnost sa zadaćom rješavanja odvodnje suvišnih površinskih i podzemnih voda, kao i mogućnošću navodnjavanja. Odvodnja površinskih voda se sustavno rješava u sklopu ukupnog rješenja slivnih područja.

Hidrotehničke melioracije su dijelovi podsustava ili podsustavi transporta vode (odvodnja i navodnjavanje), uređenja vodnog režima (otvorena kanalska mreža, drenaža ili drugi način površinske ili podzemne odvodnje), podsustava od štetnog djelovanja voda (zaštita melioracijskih površina nasipima ili lateralnim kanalima i dr.), te dijelovi drugih podsustava (zaštita vode od zagađivanja i sl.).

Hidromeliorirano zemljište na području općine Jasenovac neposredno je u vezi s izgradnjom današnjeg sustava obrane od poplava Srednjeg Posavlja, te je rješavanje odvodnje uvjetovano izgradnjom hidrotehničkih objekata unutar sustava obrane od poplava:

- izgradnja zaštitnih nasipa koji štite melioracijsko područje od poplavnih voda
- izgradnja lateralnih kanala čija je funkcija da štiti melioracijsko područje
- regulacijski radovi na glavnim recipijentima koji moraju omogućavati prijem vode iz odvodne kanalske mreže
- izgradnja crpnih postaja i ustava koje će omogućavati mehaničku odvodnju u vrijeme kada recipijenti ne omogućavaju gravitacijsku odvodnju.

Nakon realizacije gore navedenih zahvata mogu se rješavati odvodnje unutarnjih voda izgradnjom melioracijske kanalske mreže i cijevne drenaže na površinama gdje pedološke karakteristike to zahtijevaju.

Na osnovu geomorfoloških, hidrografskih i hidropedoloških značajki, prihvaćeno je jedinstveno hidrotehničko rješenje za cijelo područje Srednjeg Posavlja. Ono se zasniva na podjeli područja na veći broj melioracijskih cjelina (kazeta). Šire područje Lonjskog polja, ukupne površine od oko 75 000 ha, podjeljeno je na 9 kazeta, pri čemu svaka kazeta, kao cjelina, ima vlastito hidrotehničko rješenje odvodnje. Osnovna odvodnja svake kazete temelji se na funkcionalnoj povezanosti više grupa otvorenih kanala: glavni odvodni kanal, sabirni kanal i detaljni kanali.

Dvije su temeljne metode odvodnje na ovom prostoru:

- klasična cijevna drenaža, bez primjene dodatnih agromelioracijskih mjera
- kombinirana drenaža (cijevna drenaža s kontaktnim propusnim materijalom i dodatnim agromelioracijskim mjerama).

Kod obadvije varijante drenaže, drenažne cijevi se direktno izljevaju u detaljne otvorene kanale. Ovisno o odnosu vanjskih i unutarnjih vodostaja, gdje nije bila moguća gravitacijska odvodnja, uslijedila je izgradnja crpnih stanica. Na ovom području su predviđene četiri crpne postaje: Košutarica, Mlaka, Jasenovac (Lončarica) i Puska. U kazeti 4a su Košutarica i Mlaka su postojeće crpne postaje, ali su nedovoljnog kapaciteta, te se za obje predviđa povećanje. U kazeti 4 izgrađena je crpna postaja Jasenovac, a planira se i nova crpna postaja Puska.

U današnjem stanju funkcionalnost sustava odvodnje nije zadovoljavajuća, zbog lošeg održavanje sustava, nedostatka crpnih stanica, a djelomice i zbog propusta pri izgradnji sustava.

Na području općine Jasenovac nalazi se oko 4693 ha melioriranih površina. Meliorirane površine su grafički prikazane na 3. kartografskom prikazu Uveti korištenja, uređenja i zaštite prostora.

Daljnja provedba hidromelioracijskih radova mora biti usklađena s uvjetima zaštite prirode koji vladaju u Parku prirode Lonjsko polje.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Otpad je prema Zakonu o otpadu («Narodne novine» br. 178/04) svaka tvar ili predmet određen kategorijama otpada propisanim provedbenim propisima ovog Zakona, koji posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti. Kategorije otpada su utvrđene katalogom otpada, u kojem se vrste otpada svrstavaju u grupe prema svojstvima i mjestu nastanka. Između ostalog otpad dijelimo na:

- inertni otpad (otpad koji ne podliježe značajnijim fizikalno kemijskim i/ili biološkim promjenama)
- komunalni otpad (otpad iz kućanstava, te otpad iz proizvodne ili uslužne djelatnosti ako je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstva)
- neopasni otpad
- opasni otpad.

Planski dokumenti gospodarenja otpadom su: Strategija gospodarenja otpadom RH; Plan gospodarenja otpadom RH; Županijski plan gospodarenja otpadom, te Općinski plan gospodarenja otpadom.

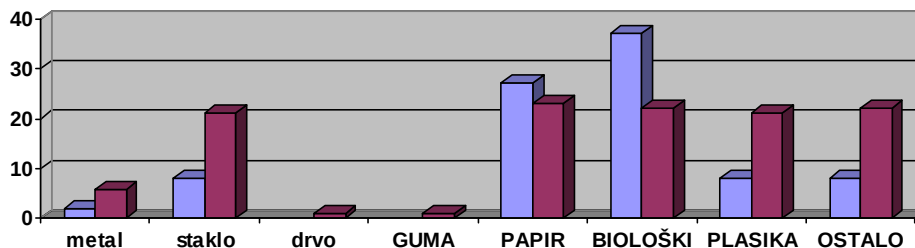
Plan gospodarenja otpadom općine treba sadržavati:

1. mjere odvojenog sakupljanja komunalnog otpada
2. mjere za upravljanje i nadzor odlagališta za komunalni otpad
3. popis otpadom onečišćenog okoliša i neuređenih odlagališta
4. redoslijed aktivnosti sanacije neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša
5. izvore i visinu potrebnih sredstava za provedbu sanacije.

Ovaj dokument mora biti usklađen s Planovima gospodarenja otpadom višeg reda (Plan gospodarenja otpadom RH i Plan gospodarenja otpadom Županije).

U Općini Jasenovac sakupljanjem, odvozom i odlaganjem otpada bavi se Komunalno poduzeće d.o.o. Komunalno poduzeće broji 43 zaposlena, a uz poslove odvoza i odlaganja otpada obavlja i ostale poslove kao što su: vodoopskrba, održavanje javnih površina, skele i groblja. Količina komunalnog otpada se određuje temeljem broja kamiona koji odvoze otpad. Sastav komunalnog otpada se ne određuje, no s obzirom na to da se radi o tipičnom komunalnom otpadu može se reći da je sastav komunalnog otpada sličan kao i u ostalim gradovima/općinama Županije, odnosno da komunalni otpad čini:

- 23 % papir i karton
- 22 % biološki otpad
- 21 % plastika
- 6 % metal
- 4 % staklo
- 1 % drvo
- 1 % guma
- 22 % ostalo

(izvadak iz Izvješća o stanju tla u Sisačko-moslavačkoj županiji, svibanj 2004. godine)

Odvozom otpada obuhvaćeno je 9 naselja općine Jasenovac (osim naselja Mlaka), odnosno 2 347 stanovnika, a odvoz se obavlja jednom tjedno. Prijavljena količina odvezenog otpada za 2002. godinu je 300 t/ god. Ukoliko bi se količina otpada koji je nastao na prostoru općine Jasenovac procjenjivala temeljem formule (količina otpada = broj stanovnika x 260 kn/st), tada bi se moglo reći da u općini Jasenovac godišnje nastaje cca 610 t komunalnog otpada, dok se prema podacima komunalnog poduzeća zbrinjava (odlaže) 300 t.

Otpad se odvozi i odlaže na odlagalištu komunalnog otpada «Barutana», koje je smješteno uz staru cestu Jasenovac – Bročice, na oko 2 km od naselja Jasenovac. Odlagalište nema čuvarsku službu, nema tekuće vode niti protupožarne zaštite, nema telefonskih linija, niti električne energije. Odlagalište je djelomično ograđeno drvenim stupovima. U blizini odlagališta nema vodotoka, a vodotoci Sava i Strug udaljeni su cca 2 km.

Sl. 46. i 47. Odlagalište komunalnog otpada Barutana

Do odlagališta vodi pristupni put - makadamska cesta. Odlagalište zauzima površinu od cca 7 500 m². Prvi put je otvoreno 1998. godine, no tijekom rata (1990-1995) nije korišteno. Od 1996. do 2003. odloženo je ukupno cca 1000 t otpada, tj. godišnje se na njega odloži 180 – 300 t otpada. Odlagalište je neuređeno, a otpad se odlaže bez stalnog prekrivanja zemljom. Tijekom 2004. godine Zavod za javno zdravstvo Sisačko - moslavačke županije je izradio analizu tla u blizini odlagališta. Analiza je pokazala sljedeće rezultate:

SKUPINE POKAZATELJA	POKAZATELJ	MJERNA JEDINICA	REZULTATI Rač. na suhu tvar
Policiklički aromatski uglikovodici (PAHs)	fenatren	µg/kg	3,2
	antracen	µg/kg	0,27
	piren	µg/kg	3,5
	fluoranten	µg/kg	<0,01
	krizen	µg/kg	1,1
	benz(a)antracen	µg/kg	0,35
	benz(b)fluoranten	µg/kg	2,0
	benz(k) fluoranten	µg/kg	0,4
	benz(a)piren	µg/kg	0,7
	benz(g,h,i)perilen	µg/kg	<0,01
	dibenz(a,h)antracen	µg/kg	<0,01
	indeno(1,2,3-c,d)piren	µg/kg	<0,01
Metali i metaloidi	arsen	mg/kg	17,1
	olovo	mg/kg	14,3
	kadmij	mg/kg	<0,1
	živa	mg/kg	0,05
	nikal	mg/kg	18,7
	cink	mg/kg	42,2
	krom	mg/kg	22,8
	vanadij	mg/kg	14,4
	molibden	mg/kg	<0,5
	kobalt	mg/kg	5,1
	bakar	mg/kg	14,8

Temeljem rezultata analize i odredaba Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta (Narodne novine br. 15/92), možemo zaključiti da tlo u blizini odlagališta nije zagađeno metalima i metaloidima. S obzirom na rezultate ispitivanja i činjenicu da se odlagalište nalazi u Parku prirode Lonjsko polje, a ne zadovoljava propise Pravilnika o uvjetima za postupane s otpadom ("Narodne novine" br. 123/97), te nema nikakvu dokumentaciju (projektnu, studijsku...) potrebno ga je sanirati i zatvoriti, što je predviđeno i Planom gospodarenja otpadom Sisačko-moslavačke županije.

Smjernice za zbrinjavanje otpada:

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 50/99), Strategijom gospodarenja otpadom, te prijedlogom Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske obvezuju se svi sudionici na postizanje odgovarajuće kvalitete okoliša, te postupanje s otpadom na način da se:

1. izbjegava i smanji nastanak otpada
2. gospodari otpadom prema najboljoj dostupnoj tehnologiji koja ne zahtjeva previsoke troškove
3. iskoriste vrijedni sastojci otpada
4. izgrade građevine namijenjene skladištenju, obradi i/ili odlaganju otpada u cilju uspostavljanja cjelovite nacionalne mreže građevina za zbrinjavanje otpada
5. sanira otpadom onečišćeni okoliš i neuređena odlagališta
6. ustroji nadzor i praćenje gospodarenja otpadom.

Kako je Zakonom o otpadu propisano, Općina Jasenovac je obvezna osigurati mjere postupanja s komunalnim otpadom. S obzirom na to da za Općinu Jasenovac Plan gospodarenja otpadom nije izrađen, a broj stanovnika i količina komunalnog otpada nije velika (te samim time nije isplativa gradnja odlagališta komunalnog otpada za Općinu Jasenovac), predlaže se da se postojeće odlagalište sanira i zatvori, te da Općina Jasenovac zajedno s ostalim općinama i gradovima Županije iznađe mogućnost odlaganja otpada na regionalnom odlagalištu, što se predviđa i Planom gospodarenja otpadom Sisačko-moslavačke županije. Za postupanje s komunalnim otpadom potrebno se pridržavati mjera propisanih Planom gospodarenja otpadom Sisačko-moslavačke županije. Uređenjem jednog odlagališta za više općina smanjili bi se troškovi opremanja odlagališta otpada, te kasnijeg održavanja i kontroliranja istog.

Uvažavajući činjenice da se sukladno Zakonu o otpadu i Zakonu o prostornom uređenju lokacije za gradnju građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju i odlaganju komunalnog otpada utvrđuju Prostornim planom uređenja Općine Jasenovac, ovim Planom se ucrta odlagalište komunalnog otpada na lokacija postojećeg odlagališta, do izgradnje regionalnog odlagališta. Kako bi se odlaganje otpada (iako privremeno) na navedenom odlagalištu, do otvaranja regionalnog odlagališta, vršilo na način koji će imati minimalan utjecaj na prirodu, za isto je potrebno hitno izraditi svu potrebnu dokumentaciju sukladno odredbama Zakona o otpadu.

Uz Plan gospodarenja otpadom potrebno je izraditi i Studiju utjecaja na okoliš, sanacije i zatvaranja postojećeg odlagališta komunalnog otpada, kojom će se utvrditi mjere postupanja i mjere zaštite okoliša. U sklopu procjene utjecaja na okoliš sukladno Zakonu o zaštiti prirode («Narodne novine» br. 70/05) treba izvršiti i ocjenu prihvatljivosti za prirodu.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zakonom o zaštiti okoliša ("Narodne novine" br.82/94; 128/99), člankom 33. propisuje se obveza donošenja mjera zaštite okoliša u prostornim planovima.

Uzimajući u obzir osjetljivost okoliša na određenom prostoru, međudjelovanje postojećih i planiranih zahvata kako na prirodne tako kulturne i ostale posebnosti prostora, kroz prostorne planove se propisuju mjere za sprečavanje nepovoljnih utjecaja na vodu, tlo, zrak, šume, klimu, zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, krajolik... koje nisu sadržane u pojedinim zakonskim i podzakonskim aktima ("Zakonu o vodama", "Zakonu o zaštiti zraka", "Zakon o poljoprivrednom zemljištu", "Zakon o šumama", "Zakon o zaštiti prirode", "Zakon o zaštiti kulturnih dobara", "Zakon o otpadu"...).

Prateći stanje okoliša (njegovu kakvoću) izraženo kroz fizikalne, kemijske, estetske i druge pokazatelje, te predviđajući moguće nesuglasje pojedinih zahvata u prostoru i okoliša, kroz prostorni plan se određuje način postupanja (građenja, industrijskog razvoja i sl.), daju se smjernice za smanjenje i sprečavanje negativnih utjecaja na okoliš, a ujedno se na temelju postojećih pokazatelja (geoloških, pedoloških, hidroloških, hidrogeoloških, prirodnih...) određuju prostori koji su primjereni za gradnju, planiranje industrijskih pogona, planiranje gospodarskog razvitka, te određuju zahvati za koje je potrebno izraditi studiju utjecaja na okoliš, a nisu obuhvaćeni Pravilnikom o izradi studije utjecaja na okoliš (Narodne novine br. 136/04), niti Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije.

Mjerama zaštite i smjernicama kroz prostorni plan se nastoji sačuvati u što većoj mjeri prirodnosti i očuvanost okoliša pojedinog prostora i postići održiv razvitak uz očuvanje nacionalne baštine, biološke raznolikosti, kakvoće žive i nežive prirode.

Mjere zaštite voda, tla, zraka, šuma...u prostornim planovima samo su temelji za daljni razvoj i zaštitu prostora i okoliša, koji se propisuju Programom zaštite okoliša općine Jasenovac, a koji se prema Zakonu o zaštiti okoliša donosi svake četiri godine.

3.7.1. Zrak

Temeljni propis za provedbu zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je "Zakon o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 178/04), koji utvrđuje mjere, način organiziranja i provođenja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka.

Temeljem Zakona doneseni su:

- Uredba o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka ("Narodne novine" br. 101/96)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora ("Narodne novine" br. 140/97), te se uspostavlja Katastar emisija u okoliš, kojim se prate korisnici i vlasnici izvora onečišćenja zraka.

Za općinu Jasenovac nisu rađena ispitivanja kvalitete zraka, no s obzirom na to da nema, osim prometa i malih ložišta, nikakvih drugih zagađivača zraka, možemo ustvrditi, prema članku 21. "Zakona o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 178/04) gdje se ocjena kakvoće zraka i kategorizacija područja daje s obzirom na stupanj onečišćenosti zraka na temelju usporedbe rezultata mjerenja s preporučenim (PV) i graničnim (GV) vrijednostima kakvoće zraka, da je **zrak - I kategorije** (čist zrak).

Praćenja kvalitete zraka nisu rađena, no za sada nisu niti potrebna, budući nema privrednih subjekata koji bi svojom djelatnošću ugrožavali kvalitetu zraka. Promet je slabog intenziteta, te kao takav također ne ugrožava kvalitetu zraka.

U kućnim ložištima uglavnom se kao sredstvo gorenja koristi drvo, koje je ekološki prihvatljiv energent. Pored toga naseljenost je mala, te iz ove činjenice kao i prethodno navedene proizlazi da zrak nije opterećen dimom, lebdećim česticama, ukupnom taložnom tvari i dušikovim dioksidom.

Temeljem podataka koje privredni subjekti dostavljaju u KEO (Katastar emisija u okoliš) o količinama onečišćujućih tvari koje se ispuštaju u zrak, vode i tlo (otpad) zaključuje se da na prostoru Općine Jasenovac nema privrednih subjekata koji su obveznici dostave podataka u Katastar onečišćivača, odnosno u Katastar emisija u okoliš.

Kvalitetu zraka biti će potrebno pratiti tek nakon uspostave određenog stupnja gospodarskog razvitka, a kako se za općinu Jasenovac planirani razvoj turizma, za pretpostaviti je da ukupni gospodarski razvitak neće ugroziti sadašnju kvalitetu zraka.

Kako bi se spriječilo moguće zagađenje zraka, potrebno je izraditi studije utjecaja na okoliš za zahvate i objekte, za koje je to propisano Pravilnikom o procjeni utjecaja na okoliš ("Narodne novine" br 59/00, 136/04), Županijskim prostornim planom, a budući se Općina Jasenovac najvećim svojim dijelom nalazi u Parku prirode Lonjsko polje i Prostornim planom posebnih obilježja – Parka prirode Lonjsko polje.

Ovim prostornim planom propisuje se obveza izrade sudija za pilane i benzinske postaje, za koje izrada iste nije propisana Pravilnikom, te navedenim prostornim planovima.

3.7.2. Voda

Temeljni zakon na kojem se zasniva zaštita voda je "Zakon o zaštiti voda" ("Narodne novine" br. 107/95), na osnovu kojega su donesene:

- Odluka o utvrđivanju slivnih područja («Narodne novine» br. 20/96, 998/98, 5/99)
- Uredba o popisu državnih voda («Narodne novine» br. 20/96)
- Uredba o klasifikaciji voda ("Narodne novine" br. 77/98), kojom se vode svrstavaju u određene kategorije, temeljem kvalitete, te
- Uredba o opasnim tvarima u vodama ("Narodne novine" br. 78/98), kojima se propisuju koje se tvari i u kojoj količini smatraju opasnim u vodnom okolišu,
- Državni plan za zaštitu voda («Narodne novine» br. 8/99)

Površinske vode Općine Jasenovac prema "Zakonu o vodama", čl. 15. pripadaju **vodnom području sliva rijeke Save.**

Vodno područje sliva Save obuhvaća nekoliko slivnih područja koja su određena Odlukom o utvrđivanju slivnih područja («Narodne novine» br. 20/96), te tako vodotoci općine Jasenovac pripadaju slivnom području Subocka-Strug. Vode se dijele i temeljem Državnog plana za zaštitu voda na:

- A - vode u osjetljivim područjima (parkovima prirode, što je slučaj i za vode Općine Jasenovac, budući da najveći dio Općine ulazi u sastav Parka prirode Lonjsko polje)
- B - međudržavne vode (rijeka Sava od Siska do SRJ)
- D - oteretne kanale (oteretni kanal Lonja-Strug).

Kvalitetu voda (vodotoka) prate Hrvatske vode temeljem Zakona o vodama, Uredbe o opasnim tvarima u vodama («Narodne novine» br. 78/98), Državnog plana za zaštitu voda («Narodne novine» br. 8/99), Uredbe o klasifikaciji voda (Narodne novine br. 77/98).

U Sisačko-moslavačkoj županiji kvaliteta voda, odnosno mjerenja određenih parametara se provodi na 21 mjernom mjestu od kojih su četiri u Općini Jasenovac.

Prate se pokazatelji koa što su:

- A – fizikalno-menijski pokazatelji (pH, el. vodljivost)
- B – režim kisika, otopljeni kisik, zasićenost kisikom, BPK₅
- C- hranjive tvari: amonijak, nitriti, nitrati, ukupni dušik, ukupni fosfor
- D – mikrobiološki pokazatelji: broj koliformnih bakterija, broj fekalnih koliforma, broj aerobnih bakterija
- E – biološki : indeks saprobnosti

Klasifikacijom voda određuje se vrsta voda koje odgovaraju uvjetima kakvoće voda u smislu njegove opće ekološke funkcije, kao i uvjetima korištenja voda za određene namjene. Klasifikacija voda se određuje na temelju graničnih vrijednosti pojedinih tvari i drugih svojstava vode (pokazatelja) za određenu vrstu voda.

U tablicama su dati podaci za vodotoke Općine Jasenovac za 2001. godinu:

Sava (*vrsta voda prema grupi pokazatelja neke skupine B-3; C- 3;D-4;E-2)

Mjerno mjesto: Pokazatelj	Jasenovac, utok Une uzv.*			
	n	max	min	sr. vr.
pH	26	8.3	7.05	7.39
otopljeni kisik (mg O ₂ /l)	26	11.4	5.6	8.9
zasićenje kisikom (%)	26	137.8	68.9	85.8
KPK-Mn (mg O ₂ /l)	26	6.1	1.9	4.0
BPK5 (mg O ₂ /l)	26	5.3	0.9	2.5
amonij (mg N/l)	26	0.48	0.05	0.18
nitriti (mg N/l)	26	0.106	0.012	0.035
nitrati (mg N/l)	26	1.35	0.42	0.79
ukupni dušik (mg N/l)	26	2.42	1.12	1.63
ukupni fosfor (mg P/l)	26	0.55	0.09	0.23
broj koliformnih bakt. (NBK/100 ml)	26	24000 0	220	16217
broj fekalnih koliforma (NBFK/100 ml)	24	3800	38	784
broj aerobnih bakt. (BK/ml)	26	20800 0	200	15475

LEGENDA;

n- broj izmjerenih uzoraka

max- maksimalna izmjerena vrijednost

min.- minimalna izmjerena vrijednost

sr.vr.- srednja vrijednost

Stari Trebež (Pakra) (*vrsta voda prema grupi pokazatelja neke skupine B-3; C- 5;D-5;)

Mjerno mjesto: Pokazatelj:	Trebež*			
	n	max	min	sr. vr.
pH	12	7.82	6.98	7.46
otopljeni kisik (mg O ₂ /l)	12	12.6	4.6	8.2
zasićenje kisikom (%)	12	91.1	53.6	75.9
KPK-Mn (mg O ₂ /l)	12	11.6	4.3	7.2
BPK5 (mg O ₂ /l)	12	7.3	2.6	4.9
amonij (mg N/l)	12	7.34	0.33	2.67
nitriti (mg N/l)	12	0.322	0.029	0.112
nitrati (mg N/l)	12	3.75	0.02	1.67
ukupni dušik (mg N/l)	12	13.4	1.8	5.8
ukupni fosfor (mg P/l)	12	4.60	0.29	1.11
broj koliformnih bakt. (NBK/100 ml)	10	240000	3800	63080
broj fekalnih koliforma (NBFK/100 ml)	11	24000	22	3807
broj aerobnih bakt. (BK/ml)	12	86000	200	22850

O.K. Lonja - Strug (*vrsta voda prema grupi pokazatelja neke skupine: B-4; C-4; D-4;)
 (*vrsta voda prema grupi pokazatelja neke skupine: B-5; C-4; D-5;)

Mjerno mjesto: Pokazatelj:	Ustava Trebež*				Most na cesti Novska - Jasenovac*			
	n	max	min	sr. vr.	n	max	min	sr. vr.
pH	12	7.81	7.11	7.40	12	8.42	7.05	7.50
otopljeni kisik (mg O ₂ /l)	12	12.2	1.5	7.3	12	13.5	2.5	7.9
zasićenje kisikom (%)	12	99.4	16.2	67.1	12	125.5	24.8	70.2
KPK-Mn (mg O ₂ /l)	12	18.1	4.6	8.6	12	10.3	4.5	7.4
BPK5 (mg O ₂ /l)	12	6.6	1.4	3.6	12	8.0	2.5	4.2
amonij (mg N/l)	12	0.73	0.14	0.37	12	2.47	0.28	0.75
nitriti (mg N/l)	12	0.131	0.006	0.051	12	0.071	0.010	0.034
nitрати (mg N/l)	12	2.75	0.08	0.92	12	2.20	0.06	0.63
ukupni dušik (mg N/l)	12	4.02	0.65	2.34	12	3.98	1.13	2.39
ukupni fosfor (mg P/l)	12	0.62	0.06	0.36	12	1.16	0.12	0.39
broj koliformnih bakt. (NBK/100 ml)	11	27000	220	5587	12	240000	3800	73483
broj fekalnih koliforma (NBFK/100 ml)	7	2400	22	665	12	24000	22	5059
broj aerobnih bakt. (BK/ml)	12	2770	300	4727	12	252000	1900	32763

Rezultati ispitivanja voda pokazuju u koju vrstu voda pripadaju pojedini vodotoci:

- Sava kod Jasenovca je III odnosno IV vrste voda, dok je planirana kategorija voda II.
- Stari Trebež je III vrste voda temeljem B skupine pokazatelja, odnosno V vrste voda obzirom na C i D pokazatelje.
- Oteretni kanal Lonja – Strug je IV-V vrste vode (ovisno o pokazateljima), a planirana je II kategorija voda.

Stanje kakvoće voda nije zadovoljavajuće budući su planirane kategorije voda određene Državnim planom za zaštitu voda («Narodne novine» br 8/99- prilog D-2) za jednu – dvije kategorije stože od stvarnog stanja. Kako bi se postiglo treženo stanje kakvoće voda potrebno je uz izgradnju neporopusne kanalizacijske mreže za sva naselja Općine Jasenovac, izgraditi i uređaje za pročišćavanje otpadnih voda. Pored toga veliku važnost ima i kontrola kvalitete voda rijeke Save i njezinih pritoka uzvodno od Općine Jasenovac, kao i kontrola kakvoće voda njezinih pritoka.

Sl. 48. Rijeka Sava u naselju Mlaka

Kako je rijeka Sava međudržavna rijeka, za buduće planirane zahvate, kao i za kakvoću voda rijeke Save i njezinih neposrednih pritoka obavezno će se morati uzeti u obzir i Okvirni sporazum za Savu, kojeg je Republika Hrvatska ratificirala 1999. godine. Temeljem ovog Sporazuma, rijeka Sava je namijenjena plovidbi, turizmu, eksploataciji šljunka i drugim aktivnostima zasnovanim na principima održivog razvoja rijeke Save. Također će biti potrebno poduzeti sve mjere zaštite rijeke Save i njezinih pritoka za postizanje II kategorije voda.

Pored površinskih vodotoka za Općinu Jasenovac veliku važnost imaju i retencije. Vrlo veliki prostor zauzimaju retencija Mokro polje s ekspanzijskim prostorom Trstikom i Opekrom, koje predstavljaju mjesta rasterećenja rijeke Save od velikih voda. Za vrijeme velikih voda, voda se iz rijeke Save ispušta (nekontrolirano) u ove prostore, te su iz toga razloga oni vrlo osjetljivi na sva eventualna zagađenja.

Podzemne vode također su vrlo značajne za Općinu Jasenovac, jer je velik dio prostora močvaran i pod velikim je utjecajem plavljenja i visokih podzemnih voda. Geneza podzemnih voda u Općini Jasenovac je isključivo od oborina, tako da voda rijeke Save ima sporedan karakter, odnosno utječe na podzemne vode samo u vrijeme poplava.

Prateći srednje mjesečne vodostaje rijeke Save u Jasenovcu, te nivo bunara (B-29 u Jasenovcu), zamjećeno je da Sava ne prihranjuje podzemne vode na potezu nizvodno od Rugvice, odnosno na ukupnom prostoru Općine Jasenovac. Iz tog razloga podzemne vode su pod najvećim utjecajem oborinskih voda.

Za izvorište Drenov Bok određene su zone zaštite izvorišta, te tako prva zona zaštite izvorišta obuhvaća prostor neposredno uz bunare, dok treća zona zaštite obuhvaća širi prostor koji se proteže sjeverno do naselja Drenov Bok, sve do naselja Krapje, je obuhvaća prostor nazvan Paljeno polje. U ovom prostoru najznačajnija je zaštita tla, budući kvaliteta i kakvoća podzemnih voda ovisi o oborinama, koje procjeđivanjem kroz tlo dospijevaju u podzemlje.

Smjernice za zaštitu podzemnih i površinskih voda:

Za sprečavanje zagađenja podzemnih i površinskih voda, a također i za poboljšanje kakvoće površinskih voda, nužna je izgradnja sustava kanalizacije, te odvodnje i obrada otpadnih voda svih naselja u Općini Jasenovac.

Kako je u tijeku izgradnja uređaja za obradu otpadnih voda naselja Jasenovac, zagađenje površinskih i podzemnih voda će se dodatno smanjiti. U slučaju da je iz ekonomskih i drugih razloga priključenje kanalizacijskog sustava pojedinih naselja na centralni uređaj obrade otpadnih voda u Jasenovcu neisplativo, moguća je izgradnja manjih sustava za obradu otpadnih voda naselja ili čak dijelova naselja.

S obzirom na to da je najveći dio naselja Općine Jasenovac u Parku prirode predlaže se da se razmotre mogućnosti izgradnje manjih bioloških uređaja za obradu otpadnih voda naselja. Ovi bi se uređaji i vizualno uklopili u pejzaže parka prirode, a pored toga riješio bi se problem otpadnih voda iz ruralnih naselja općine.

Pri izgradnji i planiranju novih objekata posebnu pažnju je potrebno obratiti zaštiti tla neposredno uz izvorište Drenov Bok.

Iskorištavanje (vađenje) šljunka i pijeska se mora uskladiti s potrebama zaštite rijeke Save i njezinih neposrednih pritoka, s uvjetima zaštite prirode u Parku prirode Lonjsko polje, te planovima za podizanje plovnosti rijeke Save.

Kako oborinske vode procjeđivanjem kroz tlo neposredno utječu na kakvoću podzemnih voda, tlo je potrebno sačuvati u što prirodnijem (nezagađenijem) obliku.

3.7.3. Tlo

Problematika zagađenja tla u Europi, svijetu, a sve više i u našoj zemlji vezana je uglavnom uz zagađenja vezana uz odlaganje otpada, te uz korištenje različitih sredstava u poljoprivredi. Općina Jasenovac nema razvijenu intenzivnu poljoprivredu, te kao takva nema niti problem zagađenja tla umjetnim gnojivima, sredstvima za zaštitu bilja i sl. Mali poljoprivredni proizvođači, ne koriste u velikoj mjeri umjetna gnojiva niti sredstva za zaštitu bilja, što je najprije posljedica teškog ekonomskog stanja stanovništva, a manje ekološke svijesti. Nekorištenje sredstava za zaštitu bilja i umjetnih gnojiva preduvjet je za ekološku proizvodnju, ali i za zaštitu podzemnih voda od teških metala, nitrarnog i amonijskog dušika te ostataka sredstava za zaštitu bilja – posebno herbicida.

Najveći problem zagađenja tla u Općini Jasenovac predstavlja nekontrolirano odlaganje otpada, uglavnom komunalnog. Odlaganje otpada uz prometnice, uz korita vodotoka i u šumama, predstavlja devastiranje tla, koje onemogućava ili u najboljem slučaju otežava privođenja tla nekoj namjeni, npr. uređenja zelenih površina i sl. U Općini Jasenovac je 2005. godine evidentirano 20 divljih odlagališta otpada (temeljem podataka Općine Jasenovac, dopis klasa: 350-01/05-01/01; urbroj: 2176/11-05-05-01 od 25.02.2005. god.). Divlja odlagališta su evidentirana na sljedećim lokacijama:

1. u naselju Jasenovac (3)
2. uz cestu Jasenovac-Novska (1)
3. u naselju Uštica (2)
4. u naselju Košutarica (2)
5. u naselju Mlaka (2)
6. u naselju Višnjica (2)
7. u naselju Tanac (2)
8. u naselju Drenov Bok (1)
9. u naselju Krapje (2)
10. u naselju Puska (2)
11. u naselju Trebež (1)

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je 2005. godine Općini Jasenovac odobrio sredstva za sanaciju 10 divljih odlagališta u iznosu od 875 000, 00 kn, dok se procjenjuje da bi za kompletnu sanaciju bilo potrebno cca 1 250 000,00 kn.

Problem zagađenja tla predstavljala i odlagalište komunalnog otpada koji koristi Javno komunalno poduzeće «Komunalac» iz Jasenovca za potrebe odlaganje komunalnog otpada, o čemu je više napisano u poglavlju postupanje s otpadom. Sustavnim čišćenjem i sprečavanjem nastanka "divljih odlagališta", te uređenjem odnosno sanacijom i zatvaranjem odlagališta komunalnog otpada, te uspostavljanjem sustava gospodarenja otpadom (sakupljanja i reciklaže korisnih sastojaka, odvoženje otpada na uređeno regionalno odlagalište), znatno će se pridonijeti zaštiti okoliša ovog prostora.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina, također su prostori na kojima je tlo na neki način degradirano, jer se prilikom vađenja mineralnih sirovina mijenja izgled krajolika, ali i sastav tla ovog prostora. U Općini Jasenovac iskorištavanje mineralnih sirovina se uglavnom svodi na vađenje šljunka i prijeska iz Save i njezinih pritoka. Ova djelatnost se mora uskladiti s uvjetima zaštite prirode koji su propisani Zakonom o zaštiti prirode, kao i ostalim uvjetima zaštite koji vladaju u Parku prirode Lonjsko polje, a propisani su Prostornim planom područja posebne namjene Parka prirode Lonjsko polje.

Smjernice za zaštitu tla:

Obzirom na činjenicu da tlo ima mnogostruki učinak na ostale dijelove okoliša, da predstavlja važan životni i gospodarski prostor, da se obnavljanje i stvaranje tla odvija vrlo sporo, a kako bi se zaštitilo tlo potrebno je:

- predvidjeti dugoročno i kvalitetno korištenje tla, te dati prednost zaštiti tla pred ostalim korisničkim interesima, posebno vrlo vrijednog poljoprivrednog tla;

- vrlo vrijedno poljoprivredno tlo ne prenamjenjivati u druge gospodarske ili stambene svrhe;
- poticati pošumljavanje i pomlađivanje šuma autohtonim šumskih zajednicama;
- općenito gospodariti tlom na način održivog razvitka;
- polja za iskorištavanje mineralnih sirovina koristiti uz uvjete propisane zakonom, te ih nakon korištenja sanirati na način da se takva polja nakon sanacije uklupe u postojeći okoliš (šume, livade,...)
- na poljoprivrednim tlima koristiti minimalne količine sredstava za zaštitu bilja i ostalih sredstava koja se koriste u poljoprivredi. Ova se smjernica posebno odnosi na prostore koji se nalaze u zonama zaštite izvorišta Drenov Bok.

3.7.4. Buka i vibracije

Do sada na području Općine Jasenovac nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao jednog od elemenata zaštite okoliša, no kako nema većih privrednih (industrijskih) subjekata, te promet nije jak, uočeno je da nema prekoračenja normi u razini buke. Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od prejake buke nije uočljiva, potrebno je pratiti situaciju, i ukoliko se ukaže potreba (razvoj industrije, prometne infrastrukture ili znatno povećanje prometa u naseljima) izraditi mjerenja razine buke.

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu življenja je velik, te se zbog toga intenzitet buke smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu. Uz buku su često vezane i vibracije, koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitetu građevina. Dva temeljna propisa određuju najviše dopuštene razine buke na vanjskim prostorima, a to su Zakon o zaštiti od buke ("Narodne novine" br. 17/90), te "Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredinama u kojoj rade i borave ljudi" ("Narodne novine" br. 37/90).

U cilju zaštite od prekomjerne buke na području Općine Jasenovac potrebno je:

- pratiti i indentificirati potencijalne izvore buke
- ukoliko se ukaže potreba vršiti mjerenja buke na najugroženijim područjima.

Najviše dopuštene razine buke su sljedeće:

ZONA	NAMJENA PROSTORA	NAJVIŠE DOPUŠTENE RAZINE VANJSKE BUKE U DBA	
		dan	noć
1.	bolničke zone, oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno-povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2.	stambeno gradska područja, ostala naselja, turističke zone, kampovi i zone odgojno-obrazovnih institucija, znanstveno-istraživački instituti	55	45
3.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene unutar gradskog središta, zone duž autoputeva i glavnih gradskih prometnica	65	50
5.	industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar ovih zona- u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona- buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

3.7.5. Ugroženi i degradirani prostori

Glavno opterećenje na prostoru Općine Jasenovac je svakako otpad, i divlja odlagališta nastala odlaganjem komunalnog i glomaznog otpada duž prometnica, u šumama ili uz vodotoke, te odvodnja otpadnih voda, bez pročišćavanja i izgrađene kanalizacijske mreže. Kako je ovaj prostor bogat šumom, potrebno je u cjelini sagledati ukupni prostor, te spriječiti razvoj (pojedinačno malih, ali kumulativno velikih) subjekata koji znatno utječu na ekološku ravnotežu ali i na krajobraz u cjelini. Ovo se prvenstveno odnosi na prevelik broj pilana na malom prostoru. Iz tog razloga je pri izdavanju dozvola za otvaranje novih pilana potrebno obratiti pažnju da prostor može bez većih ekoloških promjena «izdržati» ovakav tip degradacije prostora. Gospodarenje šumama, na principima čiste sječe nije dobrodošlo na prostorima Općine Jasenovac, posebno na području koje se prostire u Parku prirode.

Kako je prostor Općine Jasenovac smješten uz rijeku Savu, a za obranu od poplava izgrađeni nasipi koji ne samo vizualno, već i ekološki mijenjaju prostor, posebnu pažnju je potrebno obratiti i ovoj problematici. Svaku gradnju uz nasip, na nasipu ili u zoni plavljenja, bez obzira na njenu namjenu je potrebno posebno preispitati. Prostornim planom uređenja Općine Jasenovac regulirane su sljedeće komponente zaštite prostora:

1. zaštita osobito vrijednih područja:
 - priroda i segmenti prirode
 - ambijentalne životne cjeline
 - spomenici kulturne baštine
 - poljoprivredno zemljište
 - vode i izvorišta
 - rudna i mineralna bogatstva
 - šumske površine.
2. sanacija ugroženih dijelova okoliša:
 - sanacija tla ugroženog otpadom (sanacija "divljih odlagališta"), fekalijama (neizgrađena kanalizacijska mreža, nepostojanje septičkih jama i sl.)...
 - šume (degradacija, obraslost vrstama koje nisu autohtone ili nisu primjerene prostoru i terenu na kojem ih nalazimo, nepravilno korištenje i neplanska sječa, nepošumljavanje i sl.);
 - vode (ispuštanje otpadnih voda bez obrade) podzemne i površinske;
 - nekontrolirana izgradnja van građevinskog područja;
 - nedostatak osnovnih funkcija u seoskim naseljima;
 - neregularan javni promet;
 - nerješenoost komunalnom infrastrukturom;
 - zapuštenost i propadanje ruralnih ambijenata;
 - izgradnja neprimjerena ruralnom prostoru, kao niti prostoru zaštićene prirode Parka prirode Lonjsko polje
3. mjere zaštite prirode i okoliša:
 - pravilno gospodarenje i korištenje potencijala prostora u skladu s uvjetima zaštite okoliša i prirode
 - korištenje tla na bazi prirodnih svojstava, zaštita od zagađenja i svih oblika iscrpljivanja tla, zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta ...
 - pravilno korištenje i gospodarenje šumama uz uvjet zaštite posebno vrijednih dijelova šumskih zajednica, pošumljavanje i sl.
 - sačuvanje čistih voda i poboljšanje kvalitete voda (podzemnih i površinskih) izgradnjom uređaja za obradu otpadnih voda i kanalizacijskih mreža naselja
 - očuvanje visoke kvalitete zraka
 - očuvanje prirodnih vrednota, uz mogućnost razvoja turizma (seoskog) i ekopoljoprivrede
 - obveza izrade studija utjecaja na okoliš propisanih Pravilnikom o izradi studija utjecaja na okoliš, Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije, te ovim Planom
 - za planirane zahvate u prirodu, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o

zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

3.7.6. Smjernice za zaštitu okoliša

- Sanacija i zatvaranje postojećeg odlagališta komunalnog otpada, te izmještanje istog van granica Parka prirode Lonjsko polje.
- Sanacija i čišćenje divljih odlagališta otpada na prostoru Općine Jasenovac.
- Izgradnja komunalne infrastrukture (posebno kanalizacijskog sustava naselja Općine Jasenovac)
- Izgradnja uređaja za obradu otpadnih voda naselja Općine Jasenovac (jednog centralnog ili više manjih)
- Obveza izrade studija utjecaja na okoliš za sve benzinske postaje na prostoru općine Jasenovac, bez obzira na veličinu
- Obveza izrade studije utjecaja na okoliš za pilane, ciglane i farme veće od sto (100) uvjetnih grla, te one na kojima se planira uzgoj vrsta koje nisu autohtone (npr. nojeva, činčila i sl).
- Razvoj gospodarstva koje koristi prirodne potencijalne općine (šume, plodno tlo, stočarstvo tradicionalnog tipa, vrtlarstvo, odnosno poljoprivredu općenito)
- Razvoj poljoprivrednih djelatnosti, posebice uzgoja ekološki čistih proizvoda (eko-poljoprivreda)
- Svi gospodarski pogoni, veća poljoprivredna gospodarstva, farme i sl. moraju imati izveden sustav odvodnje koji onemogućava prodiranje otpadnih voda u podzemlje te zagađenje tla i podzemne vode.
- Svi gospodarski subjekti moraju koristiti tehnologije koje spječavaju zagađenje tla, vode i zraka iznad zakonom dopuštenih granica.
- Sve gospodarske građevine moraju spriječiti (upotrebom i korištenjem tehnologija i sredstava) nedozvoljenu razinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljenih količina i sastava.
- Svi radovi na površini zemljišta (iskopi, korištenje mineralnih sirovina, gradnja,...) trebaju se obavljati na način da se očuva, u što većoj mjeri prirodnost određenog prostora, uz uklapanje zahvata za vrijeme korištenja (ukoliko je to moguće) i nakon sanacije u postojeći okoliš.
- Uz prometnice, naselja i vodotoke trebaju se formirati zone, odnosno površine zaštitnog zelenila.
- Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti samo u skladu s vodopravnom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode, kao i sa zahtjevima Parka prirode Lonjsko polje.
- U zonama vodocrpilišta (postojećih i planiranih) moraju se provoditi sve mjere zaštite od zagađenja podzemnih voda.
- Šume treba koristiti prema Šumsko – gospodarskoj osnovi, usklađenoj s uvjetima zaštite u Parku prirode Lonjsko polje, te gospodariti njima na održiv način uz uvjet pošumljavanja iskrčenih šumskih površina.
- Zaštićenim dijelovima prirode treba gospodariti temeljem mjera zaštite prirode, odnosno Prostornog plana posebnih obilježja Parka prirode Lonjsko polje.

3.7.7. Mjere zaštite od požara, elementarnih nepogoda, ratnih i drugih opasnosti

Na području Općine Jasenovac ovim Prostornim planom uređenja u skladu sa podacima dobivenim od Policijske uprave Sisačko-moslavačke Odjela upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja¹⁷ predviđene su sljedeće mjere zaštite od požara i eksplozije:

- 1) Prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine koje se izrađuju na temelju ovog Prostornog plana obavezno je koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe ("Narodne novine" broj 35/94; 55/94 i 142/03.), te Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara (Službeni list" broj 30/91.), koji se primjenjuje temeljem članka 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti ("Narodne novine" broj 158/03.).

¹⁷ Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Sisačko – moslavačka, Odjel upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja (dopis broj: 511-10-06/04-01-683/2-02.1/3 od 08.03.2002. god.

- 2) Prilikom određivanja mjesta gdje će se skladištiti ili koristiti zapaljive tekućine i/ili plinovi, odnosno mjesta gdje se namjerava obavljati prometovanje zapaljivim tekućinama i/ili plinovima, na odgovarajući način, glede sigurnosnih udaljenosti primjeniti odredbe Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima ("Narodne novine" broj 108/95), Pravilnika o zapaljivim tekućinama («Narodne novine» br. 54/99), te Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištavanju i pretakanju ukapljenog naftnog plina («Sl. list» br. 24/71), koji se primjenjuje temeljem članka 26. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima. Prilikom projektiranja zahvata u prostoru gdje se obavlja skladištenje i promet zapaljivih tekućina i plinova potrebno je pridržavati se odredbi poglavlja IV. UVJETI GRAĐENJA Zakona o zapaljivim tekućinama i plinova.
- 3) Tehničke uvjete i normative za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima za međunarodni transport, a i tehničke uvjete i normative za mjere zaštite ljudi i imovine i zaštite plinovoda te postrojenja i uređaja koji su njihovim sastavnim dijelom projektirati prema odredbama Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima za međunarodni transport ("Službeni list" broj 26/85), koji se primjenjuje temeljem članka 4. stavka 2., članka 8. stavka 4. i članka 12. stavka 3. Zakona o osnovama sigurnosti transporta naftovodima i plinovodima ("Službeni list" broj 64/73), a sve temeljem članka 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.
- 4) Ulične plinovode izvoditi od atestiranih cijevi, tako da su isti postavljeni u zemlju da prosječna dubina polaganja plinovoda mjereno od gornjeg ruba cijevi iznosi za srednjetačne plinovode 0,8 – 1,5 m, za nisko tlačne plinovode 0,8 – 1,3 m, a za kućne priključke 0,6-1,0 m. Pri tome dubina polaganja ne bi smjela prijeći 2,0 m. Plinovod položiti u rov na pripremljenu posteljicu od sitnog pijeska minimalne debljine 10 cm. Ispod cijevi ne smije biti kamenčića kako cijevi ne bi nalijegale na njih, jer bi to zbog koncentracije nalijeganja uzrokovalo pucanje cijevi. Prilikom zatrpavanja, zatrpavi prvo slojem sitnog pijeska s najmanjom debljinom nadsloja iznad vrha cijevi 10 cm, a dalje zatrpavati u slojevima od po 30 cm uz propisno nabijanje. Na visini 30-50 cm od vrha cijevi postaviti traku za obilježavanje plinovoda s natpisom »POZOR PLINOVOD«. Osim te trake postaviti i traku s metalnom žicom koja služi za otkrivanje trase plinovoda. Kod izgradnje plinovoda potrebno je na plinovod u apsolutno najnižim točkama ugraditi posude za sakupljanje kondenzata, koje se proizvode od polietilenskih spojnih elemenata. Prijelaze plinovoda koji prolazi ispod željezničkih pruga i važnijih cesta te prolaze kroz zidove izvesti bušenjem i umetanjem polietilenske cijevi u zaštitnu cijev s tim da se između cijevi stave odstojni prstenovi, a krajevi cijevi zatvore gumenom manšetom. Predvidjeti blokiranje pojedinih sekcija plinovoda zbog sigurnosnih razloga u slučaju havarije, ispitivanja, ispuhivanja nečistoće ili pri puštanju plinovoda u rad. Sekcije plinovoda međusobno odijeliti zapornim tijelima. Osigurati propisane sigurnosne udaljenosti od elektroenergetskih vodova, naftovoda, plinovoda, cjevovoda kanalizacije, kao i njihovih postrojenja, te ih ucrtati u projekte (u slučaju nepostojanja istih priložiti izjavu o njihovom nepostojanju). Propisane sigurnosne udaljenosti osigurati kod vodotokova i kanala pri paralelnom vođenju i križanju. Plinovod treba polagati s odgovarajućim padovima prema posudama za sakupljanje kondenzata. Ti padovi u pravilu iznose:
- za plinovode do promjera 200 mm.....0,5%
 - za plinovode većeg od 200 mm.....0,3%
- 5) Za polietilenske cijevi i spojne elemente koji se ugrađuju kod plinovoda glede postavljanja, kvalitete, kontrole ispitivanja i certificiranja potrebno je koristiti sljedeća pravila i norme:
- a) DVGW – G 472/1988;
 - b) DVGW – G 477/1983. izrada, osiguranje kvalitet i ispitivanje plinovoda i zahtjevi za spojne elemente
 - c) DVGW – GW 330/1988. spajanje (zavarivanje) PE – HD cijevi i cijevnih elemenata
 - d) DWGV – GW 331/1994. postupak, ispitivanje i nadzor zavarivanja PE –HD cjevovoda
 - e) DIN 8 075. cijevi od polietilena PE – HD, materijal (opći uvjeti)

- f) DIN 16 963. cijevi ispojni elementi od polietilena PE – HD za tlačne cjevovode.
- 6) U svezi izgradnje plinovoda, odnosno plinovodne mreže treba primijeniti domaće važeće propise (Pravilnik za izvođenje unutarnjih plinskih instalacija GPZ-P.I.600 i drugo), te njemačke propise (DWGW regulativu i EU DIN norme).
- 7) Plinske kotlovnice projektirati i izvoditi sukladno odredbama Pravilnika o tehničkim normativima za projektiranje, gradnju, pogon i održavanje plinskih kotlovnica («Službeni list» broj 10/90 i 52/90.), koji se primjenjuje temeljem članka 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.
- 8) U slučaju određivanja mjesta za poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, te popravljavanje i prepravljavanje oružja, na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o oružju («Narodne novine» broj 46/97. – pročišćeni tekst i broj 27/99.) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih streljista, te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlorporaba («Narodne novine» broj 8/93).
- 9) Ugostiteljske prostore projektirati i izvoditi prema odredbama Pravilnika o zaštiti od požara ugostiteljskih objekata («Narodne novine» broj 100/99).
- 10) Za ponašanje građevnih gradiva i građevinskih elemenata u požaru Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo izdao je kao hrvatske norme grupu normi HRN DIN 4102, koje je potrebno primijeniti pri projektiranju i izvođenju.
- 11) Izlazne puteve iz objekta potrebno je projektirati sukladno priznatim smjernicama (NFPA 101 i sl.) koje se koriste kao priznato pravilo tehničke prakse temeljem članka 2. Zakona o zaštiti od požara.
- 12) Sustave za dojavu požara projektirati i izvesti prema Pravilniku o sustavima za dojavu požara («Narodne novine» broj 56/99).
- 13) Stabilni sustav za gašenje požara vodom (sprinkler) projektirati i izvoditi prema njemačkim smjernicama Vds (izdanje 1987) ili drugim priznatim propisima, koji u ovom slučaju temeljem članka 2. stavak 1. Zakona o zaštiti od požara rabe kao pravila tehničke prakse.
- 14) Skladišta je potrebno projektirati i izvesti prema odredbama Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksploziva («Službeni list» broj 24/87.), koji se primjenjuje temeljem članka 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.
- 15) U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4m ili manje, ako se dokaže uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenja požara, požarne karakteristike materijala građevine, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevine i dr. da se požar neće prenijeti na susjedne građevine ili mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na ravni krov vatrootpornosti najmanje 90 minuta) nadvisuje krov građevine najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1m ispod pokrova krovišta, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.
- 16) U slučaju da zahvat u prostoru predviđa korištenje zapaljivih tekućina i plinova, gdje postoje prostori ugroženi eksplozivnom atmosferom zbog čega se pojedini uređaji, oprema i instalacije projektiraju u protueksplozijski zaštićenoj izvedbi, prije ishođenja potvrde na mjere zaštite od požara primjenjene u Glavnom projektu potrebno je, sukladno članku 8. Pravilnika o tehničkom nadzoru električnih postrojenja, instalacija i uređaja namijenjenih za rad u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom («Narodne novine» broj 2/02 i 141/03), od ovlaštene javne ustanove pribaviti dokumente s pozitivnim mišljenjem o obavljenom tehničkom nadzoru dokumentacije.

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti gradovi i naseljena mjesta svrstavaju se u kategorije od I. do IV. stupnja ugroženosti, koja se potom razvrstavaju u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa određene otpornosti ili osigurava zaštita stanovništva na drugi način.

Prema Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije na području Općine Jasenovac niti jedno naselje nije razvrstano niti u jednu kategoriju od I. do IV. stupnja ugroženosti.

